ҚАРДОШ ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН ВАКИЛЛАРИГА АЛАНГАЛИ САЛОМ!

Бугун республика халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг ярим асрлик юбилейига бағишланган Қорақалпоғистон АССР кунлари бошланади.

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 111 (2401). ЧОРШАНБА 15 МАЙ, 1974 й.
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади. Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ЭКСПОНАТЛАР ҲИКОЯ ҚИЛАДИ

Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмаси республикамиз областларининг ярим асрлик давр мобайнида эришган ютуқларини намойиш қилиш мақсадида қатор тадбирлар ўтказмоқда. БИРИНЧИ НАВБАТ ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АВТОНОМ СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИГА БЕРИЛДИ.

Бугун

ҚЎРГАЗМА БИНОСИДА АВТОНОМ РЕСПУБЛИКА КУНЛАРИ ТАНТАНАЛИ БОШЛАНДИ. Уч кун давом этадиган маросимларда қатнашиш учун Қорақалпоғистон партия, совет ташкилотлари, ишлаб чиқариш корхоналари вакилларидан иборат делегация меҳмон бўлиб келди. Делегация бугун эрталаб В. И. Ленин номли майдонда пролетариат доҳийси ҳайкалига гулчамбар қўйди. Меҳмонлар В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиалини зиёрат қилдилар. Шундан кейин, кўргазма биносида Қорақалпоғистон кунлари тантанали равишда очилди.

Қорақалпоғистон вакиллари пойтахтимизнинг бугунги ҳаёти, янги қурилишлари, бунёдкорлик ишлари билан танишадилар. «Ўзбексельмаш» заводи ва «Юлдуз» тикувчилик фирмаси ишчи ва хизматчилари билан дўстлик учрашувлари ўтказадилар.

Ўтган йили автоном республика меҳнаткашлари катта меҳнат ғалабасини қўлга киритдилар. 92 та саноат корхонаси 226,7 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарди. Электр энергияси ҳосил қилиш 20 йил мобайнида 45 марта кўпайди.

Ҳозирги пайтда энг улкан бунёдкорлик қурилишларидан бири Тахиатош ГРЭСидир. Бу иншоот тўла ишга туширилгач, автоном ўлкада янгидан 530 минг гектар ерларни ўзлаштириш имконияти туғилади.

Республика пойтахти — Нукус мамлакатимизнинг 25 шаҳри билан ҳаво йўли орқали боғланган. Қўнғирот — Бейнау темир йўлининг фойдаланишга топширилиши ўлка индустрияси ҳаётида катта воқеа бўлди. 408 километрли бу йўл Ўрта Осиёдан мамлакат Европа қисми ва Кавказга чиқиладиган иккинчи йўлни очиб берди.

Ўтмишда қорақалпоқ диёрида ишчиларнинг сони бармоқ билан санарли эди. Ҳозирги пайтда улар 140 минг кишини ташкил қилади.

Республикада 44 колхоз, 64 совхоз бўлиб, улар қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Ўтган йили Ватан омборига 339 минг тонна пахта тўкилди. Тўққизинчи беш йилликда тайёрланадиган барча пахта ҳосили 1 миллион 523 минг тонна бўлади.

Қорақалпоғистон социализм даврида саводхон ўлкага айланди. 729 та мактабда 200 мингдан ортиқ фарзанд тўрт тилда ўқимоқда. 12 минг 600 педагог меҳнат қилаяпти.

Қорақалпоғистонда Ўзбекистон Фанлар академиясининг филиали ишлаб турибди. Унда 8 илмий муассаса, 540 илмий ходим, 9 фан доктори ва 209 фан кандидати бор.

Кўргазмадаги кўп экспонатлар бу ўлкада соғлиқни сақлаш ишларининг йўлга қўйилиши, маданият тараққиёти, савдо ва маиший хизмат ишлари равнақи ҳақида ҳикоя қилади.

А. ПУЛАТОВ.

КАТТА ЎЗГАРИШЛАР ЎЛКАСИ

А. ҒОЙИПОВА,
Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари.

Бугун Ўзбекистон халқ хўжалик ютуқлари виставкасида Қорақалпоғистон АССР кунлари очилаётган дамда яқинда бизнинг автоном республикамизга Халқлар дўстлиги орденининг топширилиши муносабати билан Нукусда бўлиб ўтган тантаналар беихтиёр кўз олдимизга келади. «Қорақалпоғистон совет халқларининг дўстлигини ва ҳамкорлигини, кўп миллатли Совет давлатини мустаҳкамлашга ва ривожлантиришга, социалистик ва коммунистик қурилишнинг муштарак ишига катта ҳисса қўшганлиги учун ана шу юксак мукофотга сазовор бўлди» деган эди ўшанда ўртоқ Ш. Р. Рашидов.

Дўстлик ва Совет халқларининг ҳамкорлиги... Қорақалпоғистон ана шу дўстлик туфайли қисқа тарихий муддат ичида қолоқ чекка ўлкадан гуллаган ўлкага айланди. Саноати ва беқиёс тараққий этган қишлоқ хўжалиги юксак даражада ривож топган социалистик республикага айланди.

Улуғ Октябрь, Ленин партияси қорақалпоқ халқини ижтимоий ва миллий зулмдан озод қилди, бизнинг шаҳримизда юксак тараққиёт йўлини очиб бердилар. Қорақалпоғистон рус, ўзбек ва бошқа қардош халқларнинг беғараз ёрдамига таяниб ижтимоий-сиёсий иқтисодий ва социал тараққиёт борасида катта ютуқларни қўлга киритди.

Биргина далилни айтайлик. Совет ҳокимияти йилларда бизнинг республикамизда саноат тараққиёти 157 марта юксалди. Ана шу далилнинг ўзиёқ биз нақадар юксакликка эришганимиздан далолат беради. Бизда индустриянинг энергетика, пахта тозалаш ёғ ишлаб чиқариш, балиқ консервалаш, полиграфия сингари тармоқлари бутунлай янгидан пайдо бўлди ёки тўла реконструкция қилинди. Ҳозирги пайтда автоном республикамизда замонавий техника билан қуролланган юзга яқин саноат корхонаси мавжуд. Тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилидаёқ республика корхоналари 226,7 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқардилар.

Қорақалпоғистон қишлоқ хўжалиги йирик ва юксак механизациялашган тармоқ ҳисобланади. Колхоз ва совхоз далаларида ўтган йилнинг ўзида 1330 трактор ва 2176 пахта териш машинаси ишлаганини айтишнинг ўзи кифоя. Меҳнаткашларнинг ҳаракати ва маҳорати туфайли пахта, шоли ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларнинг ҳосилдорлиги муттасил ошиб бормоқда. 1973 йилда республикада чинакам рекорд ҳосили йиғиб олинди. Шу йили Қорақалпоғистон Ватанга 339 минг тонна пахта ва 108 минг тонна шоли армуғон этди. Бу эса 1970 йилдагига нисбатан қарийб икки марта кўпдир.

Совет ҳокимияти йилларида бизнинг ўлкамизда маданият тараққиёти борасида бундан ҳам улкан ютуқлар қўлга киритилди. 40-йиллардаёқ саводсизлик тугатилди, ҳолбуки революция арафасида бизда аҳолининг 0,6 проценти саводли эди, холос. Бу ўринда мен совет кишилари қардошларча дўстлигининг аҳамиятини яна бир бор эслатиб ўтгим келади. Бугунги кунда Қорақалпоғистон кўп миллатли автоном республикага айланди. Ҳозир бизда 88 миллат вакиллари яшамоқда ва меҳнат қилмоқда.

Бугун Ўзбекистон ССР халқ хўжалик ютуқлари виставкасида очилаётган юбилей кўргазмаси Қорақалпоғистон АССРнинг ярим аср мобайнида эришган ютуқлари ҳақида ҳикоя қилади. Мен фурсатдан фойдаланиб меҳмондўст мезбонларга шундай демоқчиман: «Азиз тошкентликлар кўргазмамизга марҳамат қилинг».

Босиб ўтилган йўлга назар ташлар эканмиз, Ўрта Осиё халқлари Улуғ Октябрь социалистик революцияси ва социализм ғалабаси натижасида ўзларининг ижтимоий ривожланишларида тарихий йўлни сакраб ўтдилар, деб айтишга ҳамма асослар бор.

(КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Олий Советининг республикамизга Халқлар дўстлиги ордени топширилишига бағишланган тантанали қўшма мажлисда сўзлаган нутқидан).

● *Тошкент—Қорақалпоғистонга*

МАШИНАСОЗЛАР ҲИССАСИ

Қорақалпоғистоннинг халқ хўжалиги ва унинг етакчи тармоғи бўлган пахтачилик йилдан йилга ривожланмоқда. Ўзбекистон пойтахти машинасозлари деҳқонларнинг талабларини қондириш, улар учун кўплаб янги техника тайёрлаб бериш йўлида лозим бўлган ҳамма ишларни қилишяпти.

«Ташсельмаш». Яқинда корхона «Ўзбекистон» типидаги тўрт қаторли пахта териш комбайнларини етказиб бериш бўйича йиллик планни бажарди, автоном республика қишлоқ механизаторларига 186 та машина юборилди.

«Ўзбексельмаш». Завод ишчилари қардош Қорақалпоғистонга тупроққа гербицид сочадиган 150 агрегат юбордилар. Бу йиллик топшириқдагидан 17 машина кўп. Экиш мавсумига 210 пахта сеялкаси юборилди. Бу йил жўнатиш плацлаштирилган 214 та кўрак чувиш машинасидан 30 таси республика «Узсельхозтехка» базасига жўнатилди.

Трактор заводи. Бу йил бу корхона Қорақалпоғистонга «Т—28 Х4» тракторидан 1241 та жўнатиши керак. Январь —март ойларида жўнатилган 500 дан ортиқ «пўлат от» ва 620 прицеп республика хўжаликларида ишлаяпти.

«Ташхимсельмаш». Завод машинасозлари фақат 1-кварталнинг ўзида республика қишлоқ хўжалиги ходимлари ихтиёрига 172 та кимёвий машина юбордилар. Йил охиригача улар бундай машиналардан 320 тасини етказиб беришади.

Республика халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг томошабинлари кўздан кечираётган мана бу стенд Қорақалпоғистон АССРда Совет ҳокимияти йилларида рўй берган ўзгаришлар ҳақида ҳикоя қилади.

* * *

Пастдаги суратда — Қорақалпоғистон халқ усталарининг маҳсулотлари — ранг-баранг гиламлар.

М. Нуриддинов фотолари.

Биз яратаётган машиналар

Қорақалпоғистоннинг Кегейли районида туғилганман. Тошкентда политехника институтининг кечки бўлимида ўқиш билан, «Ўзбексельмаш» заводининг қуюв цехида ишлаяпман. Цехимиз корхонанинг илғор коллективларидан саналади. Ойлик топшириқларни мунтазам ошириб бажараяпмиз. Цехимизда қишлоқ хўжалик машиналари учун юздан ортиқ деталлар тайёранади. Биз қолипчилар деталлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва сифатини яхшилаш чораларини кўраяпмиз.

Мен смена давомида белгиланган 270 ўрнига 300 дан ошириб детал тайёрлаяпман. Қолипчилик касбининг ўзига хос мураккаблигини ҳисобга олганда бу анча юқори кўрсаткич. Яқинда цехимиз мастери Фарид Ҳусаинов тўрт ойлик план топшириқларини муваффақиятли бажарганлигим билан табриклади. Бу мен учун жуда қувончли чунки, коллективимиз аъзолари тайёрлаётган қишлоқ хўжалик машиналари республиканинг қатор областлари билан Қорақалпоғистонга ҳам жўнатилмоқда. Ўтган тўрт ой давомида Қорақалпоғистонга 222 сеялка, 48 та кўрак чувийдиган машина ва 150 та ғўзаларни ўғитлайдиган машиналар етказиб берилди. Бу эса планда кўрсатилганидан анча кўп. Биз яратаётган машиналардан фойдаланаётган қорақалпоғистонлик деҳқонлар ўзларининг миннатдорлик мактубларини йўллаб туришибди. Бу эса жуда қувончли.

Урозали НУРМОНОВ,
«Ўзбексельмаш» заводининг қолипчиси.

Шаҳарнинг ҳуснига мос

Нукуснинг жанубий саноат районида йирик индустриал комплекс корпуслари қад кўтарди. Унинг лойиҳаси Тошкентдаги «Узгипротяжпром» институтида тайёрланган. Бино шаҳарнинг ташқи архитектура қиёфаси ҳисобга олинган ҳолда қурилади. Темир-бетон қурилмалар шаҳарнинг ҳуснига мос бўлиб тушади.

Саноат узели беш корхонадан йўл қурилиши-ремонти машиналари, мотор ремонт заводи, автобаза, темир-бетон конструкциялар полигони қишлоқ қурилиши комбинатидан иборат бўлади. Ҳар бири ўз вазифаси ва ишлаб чиқарадиган маҳсулоти жиҳатидан турлича бўлган бу корхоналар ягона саноат узелига бирлаштирилган.

Бундай бирлашма кўпгина хом ашё материалларни тежаб қолиш имконини беради. Барча корхоналар инженерлик жиҳатидан тўла жиҳозланган: водопровод, канализация, иссиқлик тармоғи, ягона АТС, котельний, электр подстанция, кислород станцияси, бошқарув корпуси бор. Бундай бирлашма ҳаражатларни учдан —бирга қисқартириш имконини беради. Оқова сувларни тозалашнинг ягона системаси атроф муҳитни тозалаш имконини беради.

Корхона энг янги техникалардан фойдаланиб қурилмоқда: инженерлик системалари афтоматлаштирилади, цехларга Ватанимизда ва чет элларда ишлаб чиқарилган энг янги ускуналар ўрнатилади. Ёзги жазирамада ва қиш қаҳратонида кондиционерлашган система биноларда меҳнат қилиш учун қулай бўлган микроиқлимни юзага келтирилади.

16 июнь— СССР Олий Советига сайловлар куни

Депутатликка номзодлар билан учрашув

Ўзбекистонда СССР Олий Совети депутатлигига номзодларнинг сайловчилар билан учрашувлари бошланди. Учрашувлар юксак сиёсий активлик вазиятида ўтмоқда. Учрашув қатнашчилари мамлакат давлат ҳокимиятининг олий органига овозга қўйиш учун кўрсатилган кишиларни халқнинг ҳақиқий вакиллари деб атамоқдалар. Нотиқлар аҳоли кенг табақаларининг фикр-туйғуларини ифодалаб, социалистик Ватаннинг равнақи, партия XXIV съездининг тарихий қарорларини муваффақиятли амалга ошириш тўғрисида ҳормай-толмай ғамхўрлик қилаётган линиклари учун партия Ленинчи Марказий Комитетига, унинг Сиёсий бюросига, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари шахсан ўртоқ Л. И. Брежневга самимий миннатдорчилик билдирмоқдалар. Улар ҳамма сайловчилар коммунистлар билан партиясизлар бузилмас блокининг номзодлари учун овоз беришга интилаётганликларини айтмоқдалар.

«Ташсельмаш» заводининг клубида депутатликка номзод, — В. П. Чкалов номли авиация заводининг разметчиги Татьяна Кузьминична Ляшко билан СССР Олий Совети Иттифоқ Советига сайлов ўтказувчи 621-Тошкент — Киров сайлов округининг сайловчилари учрашдилар.

Ишончли вакил — авиазавод цехининг бошлиғи П. Д. Тен, «Ташсельмаш» заводининг йиғувчи слесари. М. Мўйдинов, 149-мактаб директори Л. И. Горбанова, 3-қурилиш трестининг бош инженери М. Досматов, тепловоз депосининг машинисти В. С. Григорьянц, ёғ комбинати партия ташкилотининг секретари У. Ҳолиқова ва сўзга чиққан бошқа кишилар Татьяна Кузьминична Ляшкони кекса авлоднинг шонли анъаналарини кўпайтираётган ёш ишчиларнинг муносиб вакили сифатида таърифладилар.

Татьяна 25 ёшга кирди. У Воронеж авиация техникумини битиргач, заводга келди ва бу ерда тез вақт ичида обрў қозонди. Мастерлар қиз чизмаларни худди газетадек ўқийди, дейишади. Ляшко ташаббуси билан неча юзлаб самолётсозлар: «Тўртовлон беш кишининг ишини қиламиз» деган шиор остидаги ҳаракатни кенг қулоч ёйдириб юбордилар. У ВЛКСМнинг XVII съезди очиладиган кунгача тўрт йиллик топшириғини бажарганлиги тўғрисида рапорт берди, беш йиллик планини республика ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигигача бажаришга сўз берди.

Учрашув чоғида сайловчилар депутатликка номзодга бир қанча наказлар бердилар. Бу наказлар шаҳарни ободонлаштириш, маданий-маиший муассасалар қуришга тааллуқли бўлди.

Татьяна Кузьминична Ляшко ишончлари учун сайловчиларга самимий миннатдорчилик билдирди, халқнинг содиқ хизматкори бўлишга ваъда берди.

Тонгги газеталарда

▲ **СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний 14 май куни Кремлда Венесуэла Республикасининг СССРдаги элчиси Регуло Бурельи Ривасни қабул қилди. Дўстона вазиятда ўтган суҳбат чоғида Совет Иттифоқи билан Венесуэла Республикаси ўртасидаги ҳамкорликни ривожлантириш масалалари тилга олинди.**

▲ Ливия Араб Республикасининг Бош министри, революцион қўмондонлик кенгашининг аъзоси Абдул Салом Желлуд Совет ҳукуматининг таклифига мувофиқ расмий визит билан кеча Москвага келди.

▲ **Австрия Компартияси Марказий Комитетининг таклифига мувофиқ КПСС делегацияси кеча Венага жўнаб кетди. Делегация шу куниёқ Венага етиб келди.**

▲ Бугун Тошкентда Ўзбекистон матлубот кооперациясининг XIV съезди очилади. Тонгги газеталарда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг съездга табриги эълон қилинган. Унда матлубот кооперациясининг ходимлари КПСС XXIV съезди ишлаб чиққан вазифаларни амалга ошириш учун янада зўр ғайрат ва ижодий ташаббускорлик билан кураша берадилар, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг олтин юбилейини муносиб кутиб олишга катта ҳисса қўшадилар, деб қатъий ишонч билдирадилар.

▲ **20 майда Тошкентда Осиё ва Африка мамлакатларининг III Халқаро кинофестивали очилади. Кеча Москвада СССР кинематографчилари союзида совет ва чет эл журналистлари учун ташкил этилган матбуот конференцияси ана шу воқеага бағишланди.**

162 квартира тайёр!

Уйсозлик комбинатининг 27-қурилиш бошқармаси бинокорлари бу йил ўнга яқин юбилей объектларини муддатидан илгари фойдаланишга топширишга аҳд қилишган.

Бошқарма бунёдкорларининг Сапёрлар кўчасида тўққиз қаватли 162 квартирали барча қулайликларга эга турар жой биносини қуришга киришганига кўп вақт бўлгани йўқ. Улар самарали меҳнат қилиб, қисқа вақт ичида мазкур турар жой биносини муддатидан илгари қуриб битказиб, буюртмачига топширишга муваффақ бўлдилар.

Мазкур бошқарма қурувчилари бино атрофига болалар майдончалари, ҳовузлар, шунингдек, кўплаб арғимчоқлар ўрнатдилар. Уй атрофи чим билан кўкаламзорлаштирилиб, бир неча юз туп турли ҳил дарахтлар ўтқазилди.

Бугун

БУНЁДКОРЛАР 162 КВАРТИРАЛИ УЙНИ ДАВЛАТ ҚАБУЛ КОМИССИЯСИГА ТОПШИРДИЛАР. Турар жой биносида эрта-индин ҳовли тўйлари ўтказилади.

Р. ТЎЛАГАНОВ.

● *Футбол*

Бой берилган имкониятлар

Кеча «Пахтакор» мамлакат биринчилигининг навбатдаги турида ўз майдонида Ворошиловграднинг «Заря» командаси билан куч синашди. Шуни айтиш керакки, «Пахтакор»нинг фақат ёшлардан ташкил топган ҳужум линияси томошабинларнинг жуда кўп олқишларига сазовор бўлди.

Учрашувнинг биринчи ярми тошкентликларнинг катта устунлиги билан ўтди. Пахтакорчиларнинг биринчи таймда рақиблари дарвозаси олдида бурчакдан ўн икки марта тўп тепишганлари бунга далил бўла олади. Аммо учрашувнинг биринчи ярмидаги ягона тўп меҳмонлар дарвозасига кутилмаган вазиятда киритилди. Михаил Ан чап қанотдан тўпни жарима майдонида турган Тўлаган Исоқовга узатган эди. Дарвозага ҳеч қандай хавф бўлмаса ҳам «Заря»нинг ҳимоячиси В. Абрамов Тўлаганга нисбатан қўпол ўйнади. Судья В. Лушин 11 метрли жарима тўпини тайинлади. Шундай қилиб 14-минутда Михаил Ан ҳисобни очди.

Пахтакорчилар ўйиннинг иккинчи ярмини ҳам актив ҳужумлар билан бошлашди. 48-минутда Хадзипанагис қаторасига бир неча ўйинчини алдаб ўтиб, яқин масофадан иккинчи тўпни киритди. Шундан сўнг 56-минутда Т. Исоқов ва 62-минутда В. Фёдоров ҳисобни 4:0 га етказишди. Йирик ҳисобда ютаётган пахтакорчилар ортиқча хотиржам ўйнай бошладилар. Натижада, меҳмонларнинг шу матчдаги энг актив ўйинчилари — команда капитани Виктор Кузнецов (79-минутда) ва ярим ҳимоячи Васенин (84-минутда) майдон эгалари дарвозасига иккита жавоб тўпини киритишга муваффақ бўлдилар.

«Пахтакор» 4:2 ҳисобида навбатдаги ғалабани қўлга киритди.

Пойтахт партия ТАШКИЛОТЛАРИДА

ЗЛОБИН МЕТОДИГА—КЕНГ ЙЎЛ

«Главташкентстрой» 3-қурилиш трести ҳам жонажон пойтахтимизни обод ва гўзал қилишдек олийжаноб ишга муносиб ҳисса қўшиб келаётган ташкилотлардан биридир. Коллектив зиммасига юклатилган вазифанинг барвақт адо этилишида трест партия комитетининг роли катта бўляпти.

Партия комитети ўз йиғилишларида бинокорлар ўртасида социалистик мусобақанинг бориши, илғорлар тажрибасини оммалаштириш, кадрлар тўғрисида ғамхўрлик, сиёсий-тарбиявий ишларининг йўлга қўйилиши, меҳнат муҳофазаси каби муҳим масалаларни ҳамда ана шу тадбирлар юзасидан қабул қилинган қарорларнинг бажарилиш якунларини тез-тез муҳокама этиб туради.

Трестда москвалик машҳур бинокор, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Николай Злобин методи асосида иш юритаётган бригадаларнинг сони тобора ортиб бормоқда. Злобинчасига меҳнат қилаётган коллективлар ўз топшириқларини ортиғи билан бажарибгина қолмай, тежамкорликда юқори унумдорликка эришишда ҳам ҳамкасблари ўртасида пешқадамлик қилишяпти. Шунинг учун ҳам трест партия комитети злобинчилар тажрибасини барча бошқармаларда кенг жорий этишга алоҳида эътибор беряпти.

Айни кунларда трест коллективи томонидан «Подъёмник» ҳамда ремонт-механика заводлар учун бунёд этилаётган 40—48 квартирали турар-жой, «Ташсельмаш» заводи ётоқхонасининг 3-корпуси, ғўзапоядан плиталар тайёрловчи завод ўт ўчирувчилари депоси каби муҳим объектларда Виктор Гергенрейдер, Аброл Отахонов, Сергей Дектерев, Василий Раҳмиевлар етакчилигидаги бригада азаматлари хўжалик ҳисобида ишламоқдалар. Ҳозир бу ерда злобинчасига иш юритаётган бригадаларнинг сони тўққизтага етди.

Яқинда трест партия комитети навбатдаги йиғилишида Н. Злобин методининг хосияти ҳамда уни янада кенг жорий этиш масаласини муҳокама қилди. Унда хўжалик ҳисобида иш юритаётган бригада коллективларини материаллар, конструкция ва деталлар билан таъминлаш, иш натижаларини ўз вақтида якунлашга кўпроқ эътибор бериш тўғрисида конкрет тадбирлар белгиланди. Май—июнь ойларида бригадаларнинг сонини ўнтага етказиш тўғрисида қарор қабул қилинди.

МУҲИМ МАСАЛА МУҲОКАМАДА

Ҳар йилгидек бу йил ҳам трест бинокорлари янги ўқув йилини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш иштиёқида астойдил меҳнат қилмоқдалар. Шу боисдан ҳам трест партия комитети навбатдаги йиғилишида ана шу долзарб объектларда қурилиш ишлари қандай олиб борилаётганлигини муҳокама қилди. Бошқарма бошлиқлари, партия, касаба союз, комсомол ташкилотларининг секретарлари иштирокида ўтказилган бу йиғилишда трест бош инженери М. Досматовнинг ҳисоботи тингланди.

Шунингдек, бу йиғилишда «Қўйлиқ» массивида бунёд этилаётган 1176 ўринли мактаб ҳамда боғча, Сергелида ва «Ташсельмаш» заводи ишчилари учун мўлжалланган боғча, 1, 2-индустриал-педагогика техникуми биноларидаги умум қурилиш ишларини тамомлаш тўғрисида графиклар белгиланиб, уларнинг бажарилиши устидан контроллик қилиб бориладиган бўлди.

Партия комитети барча бошқарма раҳбарларига бу объектларда ишни икки сменада ташкил этиш ва ишчи кучларини янада кўпайтириш вазифасини юклади.

ИЛҒОРЛАР—КПСС САФИГА

Ҳозирги кунда трест бошқармаларида турли касб эгаларидан иборат 192 коммунист, меҳнат қилмоқда. Бу ерда коммунистларнинг сони йил сайин илғорлар ҳисобига ортиб боряпти. Биргина ўтган йили 15 киши КПСС сафига қабул қилинди. Илғор комсомол аъзоларидан 36-бошқарма ғишт терувчилари Х. Йўлчиева, Р. Розиқова, 15-бошқарма инженери Т. Тамохиналар шулар жумласидандир.

Партия комитети бу йил ҳам коммунистларнинг сонини оширишга алоҳида эътибор беряпти. Шу кунга қадар 30-бошқарма комплекс бригадасининг бошлиғи А. Шокиров, бетончи Н. Ёлолов, 5-бошқарма ғишт терувчиси В. Памушкин партия аъзолигига кандидатликка қабул қилинган.

Э. ТЎЛАГАНОВ.

БУГУН ТОШКЕНТ МЕТРОСИ ҚУРИЛИШИДА

МАШАҚҚАТ ИШҚИБОЗЛАРИ

— Қийин бўлгандир?

— Ҳа энди... — Суҳбатдошим Николай Александрович жилмайди. — Ўнг туннелдаги лаҳим ишларини тугатишда жуда кўп қийинчиликлар содир бўлди. Аммо коллективимиз кучли, туннель қазийвериб пўлатдек тобланишган. Михаил Брянцев, Виктор Корченко, Николай Бученков, Алексей Павловлар билан Абакан — Тайшет темир йўли қурилишида танишганмиз. Абакан — Тайшетни эшитганмисиз? Ҳа, балли! Метрочиларимиз бу темир йўл қурилишини жасорат йўли деб аташган эди. Сибирнинг совуғи, бўрон... Тошкентда ишлаётган метрочилар ана шундай жасорат, мардлик йўлини босиб ўтишган. Туннелнинг 14, 755 ва 880-метрлари ёдимиздан чиқмайди. Биласизми, бу метрларни қазишда коллективимиз кўп машаққат чекди.

Иккинчи туннель отряди 2-участкасининг энг кучли бригада коллективининг сардори Николай Мартинов шундай воқеани ҳикоя қилиб берди.

— Ўша куни тунги сменада ишлар эдик. Ҳаммамизнинг кайфиятимиз яхши. Бир кунгина олдин отряд партия-хўжалик активининг йиғилиши ўтказилди. Унда 1974 йил биринчи квартал планининг бажарилиши якунлари кўриб чиқилди. Унда участкамиз бўйича биринчи квартал плани 112 процентга адо этилган бўлиб, отряд коллективлари ўртасидаги социалистик мусобақада пешқадамлик қилгани ва бригадамиз коллективи ҳам бригадалар ўртасидаги социалистик мусобақада яхши ўринни олганлигини айтишди. Леонид Усачов бошлиқ лаҳимчилар билан бўлган беллашувда ҳам пешқадамлик қилганимиз қувончимизни жўштириб, ғайратимизни оширди. Бунга жавобан бугун ҳар доимгидан ҳам яхши ишлашимиз керак эди. Бригада аъзоларини енг шимариб ишга киришганидан албатта шундай бўлишига ишонардим.

Аммо... тасодиф оёқ остида ўралашиб юради, деб бежиз айтишмаган экан. Негадир, шу куни тупроқ ҳар доимгидан нам эди. Бу эса, тупроқ қазишни қийинлаштирарди. Баъзан, шундай ҳолларда бир неча юз тонна оғирликдаги лаҳим қазиш агрегати жойидан сурилиб кетиб, лойиҳада белгиланган аниқликда иш юритишга имкон бермасди. Биласизми, биз қазиётган лаҳимлар лойиҳачиларимиз белгилаб берган ўлчамлардан катта ё кичик бўлмаслиги керак. Агар туннель лойиҳа ўлчамларидан бир сантиметр оғиб кетса, у ҳолда метромизнинг мустаҳкамлигига путур етади.

Бир вақт ўн сантиметрча ҳам ғор қазимаган эдикки, ер ўйдиган чўкичларга тупроқ хамирдек ёпиша бошлади. Шу пайт рельс, шпал ва агрегатнинг аллақаерлари қисирлаб кетди.

— Бот-яп-миз!..

Бригадамизга янги қабул қилинган йигит қўрқиб кетганидан қичқириб юборди. Дарҳақиқат, ер ўйиш машинаси бир неча сантиметр тупроққа ботган эди.

— Йигитлар орқага! Машинани орқага қайтаринглар! — деб бригададошларимга команда бердим. Улар бахтсиз тасодифдан ўзларини йўқотмаган эди. Дарров айтганимни бажаришга киришишди. Туннель очишда ишлатиладиган машина жуда улкан. Ҳаракатга келтириш учун унинг кўп мурвватларини тезликда бошқара билиш керак. Бригадамиз аъзоларининг аксарияти малакали метрочилар бўлганлиги бу сафар ҳам қўл келди. Тажрибали қўллар ва ақлнинг тез, оқилона ҳаракати агрегатни бир зумда орқага қайтаришга ёрдам берди.

Бир пасда смена инженери ва маркшейдери ҳам етиб келди. Одатда, тупроқ ўта нам жойларда темир-бетон таянчлар ўрнига туннель деворини ҳосил қилувчи чўян ёйлар ишлатилади. Биз бетон ёйларни чўянлигига алмаштирдик, машинанинг рельслари остига катта, узун, мустаҳкам шпаллар ётқиздик.

Шу куни лойга, терга ботиб ишладик. Аммо нормамизни бажара олмадик. Тунги олишувдан жуда чарчадик, лекин руҳимиз енгил эди. Чунки бу сафар ҳам кутилмаган олишувда ғолиб келдик. Яна энг муҳими биз кейинги сменада ишлайдиган бригададаги ҳамкасбларимиз учун иш фронти ҳозирладик. Мен сизга фақат бир сменада рўй берган ҳодиса ҳақида сўзлаб бердим. Метрочиларимиз Тошкент заминида ер ости қасри қурилишида ана шундай қийинчиликларга бардош беришаяпти.

«Главтоннельметрострой» 2-туннель отрядининг В. Садовников бошлиқ «Ҳамза» станцияси бунёдкорлари зарбдорона меҳнат қилиб, республикамиз юбилейини муносиб совғалар билан кутиб олиш учун ой сайин қувончли ютуқларни қўлга киритишяпти. Бунда Л. Мартинов бошлиқ бригада аъзоларининг ҳам ҳиссаси катта бўляпти.

А. НИЕЗОВ.

СУРАТДА: Н. Мартинов бошлиқ лаҳимчилар бригадаси аъзоларини кўриб турибсиз.

И. Иброҳимов фотоси.

ЯНГИ ҲУНАР МАСКАНЛАРИ

Пойтахтимизда йилдан-йилга турли маданий-маиший комбинатлар, меҳмонхоналар қад ростлаяпти. «Ўзбекистон» меҳмонхонаси шаҳримиздаги энг катта иншоотлардан бири бўлиб, у юбилей йилида ишга туширилади. Ана шундай меҳмонхоналар, интурист базаларида ишлаш учун ошпаз, кассир, техник, таржимон, савдо ходимлари тайёрлайдиган 129-ҳунар-техника билим юртида ўқишлар бошлаб юборилди.

— Билим юртимизга кўплаб аризалар тушаяпти. Ҳозир интурист базалари ва меҳмонхоналар учун зарур кадрлар тайёрлаш ишларини бошлаб юбордик. Сентябрь ойидан ўқувчилар сони 200 дан ошади, — дейди билим юрти директори О. Ёқубов.

Шунингдек, «Юлдуз»фирмаси қошида 2 йиллик чеварлик курси иш бошлади. Бу ерда ҳозирнинг ўзидаёқ 150 дан ортиқ киши ҳунар эгаллаяпти.

— Сентябрь ойидан ўқув юртимизда ўқувчилар сони 450 кишига етказилади, — дейди фирма директори ўринбосари Қўчқор Пўлатов.

С. СУЛТОНОВ, ўқитувчи.

ҚУРУВЧИЛАР ШАҲАРЧАСИДА АҲВОЛ ҚАНДАЙ?

1-уйсозлик комбинатининг турар жой шаҳарчаси 1958 йилдан буён мавжуд. 1967 йилнинг охирларига келиб шаҳарчада 20 та беш ва тўрт қаватли панель уйлар қурилган бўлиб, бу уйларда беш мингга яқин киши яшар эди.

1967 йил ТашЗНИИЭП институти томонидан қурувчилар шаҳарчасини кенгайтириш лойиҳаси ишлаб чиқилди. Бироқ лойиҳа ишларида қатор хатоларга йўл қўйилди. Лойиҳачилар шаҳарча қурилишини чуқур анализ қилиб ўтирмадилар. Улар шунчаки эски турар-жой ёнида янги шаҳарча бунёд этишни кўзда тутдилар, холос. Қурилиш кўлами аниқ ҳисоблаб чиқилмагани учун, кўпгина суғориш тармоқлари боғлар ва кўкаламзор зоналар қурилиш пайтида йўқ қилиб юборилди.

Лойиҳада маданият саройи, спорт комплекси ва бошқа маданий-маиший муассасалар қурилиши ҳам кўрсатилмаган эди. Шунингдек, савдо тармоқлари, болалар муассасалари ва уларга ёндош бўлган кўкаламзорлаштирилган зоналар қурилиши ҳам лойиҳада белгиланмаган.

Шаҳарчада ТашЗНИИЭП институтининг тугалланмаган лойиҳаси асосида, 1967 йилдан буён қурилиш ишлари бормоқда. Ўз навбатида қурувчилар ҳам шаҳарча қурилишида лойиҳадан четлашга йўл қўйишди. Масалан шаҳарчанинг марказидан ўтувчи кўча лойиҳадаги 14 метр ўрнига, 21 метрга кенгайтирилди. Бу албатта кўчанинг икки томонига кўкаламзорлаштириш учун ажратилган жой ҳисобига амалга оширилди. Ҳозирда кўчанинг икки томонида бўш қолган жой юк машиналари учун тўхтаб турадиган махсус стоянка ролини ўтамоқда.

Шаҳарчани ободонлаштириш ишларига эътиборни кучайтириш ҳақида Тошкент шаҳар ижроия комитетининг 1968 йил 11 октябрь қарорида катта вазифалар белгиланган эди. Қарорда шаҳарча аҳолисига маданий-маиший хизмат кўрсатиш ишлари қониқарсиз эканлиги кўрсатилиб, 1-уйсозлик комбинати раҳбарларидан бу соҳага эътиборни кучайтириш лозимлиги уқтириб ўтилган. Шундан кейин ҳам бу ҳақда бир неча қарор қабул қилинди. Лекин афсуски, қарор қарорлигича қолиб кетди. Бу етмагандек, 1-уйсозлик комбинати шаҳарчада архитектура планлаштириш Бош бошқармасининг рухсатисиз бешта янги бино қуриб битказилди. Бу уйлардан бири авжи кўкаламзорлаштириш лозим бўлган жой билан ёнма-ён, панел ташувчи машиналар гаражидан атиги ўн метрлар нарига қурилди. Бу эса шаҳарча қурилишининг қўпол бузилишига олиб келди.

Шуни ҳам қайд қилиш керакки, лойиҳачилардан биронтаси ҳам, спорт иншооти, маданий-маиший муассасалар қурилишида лойиҳада йўл қўйилган хатоларга танқидий кўз билан қарашмади.

Масалан шаҳарчада биронта ҳам спорт майдони йўқ. Шаҳарчада мавжуд бўлган иккита 212 ва 206-мактабларининг атрофида спорт комплекси қурилмаган. Қурувчилар бундай комплекс қурилишини 206-мактаб атрофида бошлашган эди. Лекин уларнинг кучи битта ҳовуз учун чуқур қазишга етди холос. Ахир шаҳарчада яшовчиларнинг кўпчилиги ёшлар, уларга спорт майдонлари ниҳоятда зарур.

Микрорайон шаҳар марказидан анча нарида жойлашган. Шундай экан шаҳарчада пионерлар уйи, музика мактаби, кутубхона, болалар техник станцияси каби муҳим муассасалар қурилиши зарур.

Шаҳарчада клуб қурилиши 1967 йилда бошланган бўлса ҳам ҳозиргача битган эмас. Қачон битиши ҳам аниқ эмас.

Шаҳарча аҳолисига маданий-маиший ва савдо хизмати кўрсатиш ҳам ёмон аҳволда. Икки йил илгари бу ерда савдо маркази қурилиб фойдаланишга топширилган эди. Унда 100 ўринли чойхона, 150 ўринли ошхона бўлсада, у ер одатда бўш бўлади. Чунки шаҳарчада бундан ташқари яна учта ошхона мавжуд. Шундай экан савдо марказида универмаг ташкил этилиши лозим. Чунки арзимаган нарсани харид қилиш учун шаҳар марказига қатнашга тўғри келаяпти.

Шундай каттагина шаҳарчада биронта ҳам аптека йўқ. Бу аҳолига анчагина ноқулайлик туғдирмоқди. Шунингек, ҳаммом ҳам, кир ювиш корхонаси ҳам қурилмаган. Бундай муҳим корхоналар ташкил қилиш жуда муҳим иш. Негаки, шаҳарча иссиқ сув билан мунтазам таъминланмайди.

Шаҳарчага хизмат қилиш учун янги қозонхона қурилган бўлса ҳам, иситиш тармоқларнинг носозлиги туфайли тўла қувват билан ишлай олмайди. Агарда иссиқлик системалари ўз вақтида ремонтдан чиқарилмаса, қиш ойларида кўпгина уйлар етарли иссиқлик билан таъминланмайди. Иссиқлик тармоғини реконструкция қилиши керак бўлган уйсозлик комбинати бу ҳақда ҳеч қандай иш бажармаяпти.

Шаҳарчада мавжуд бўлган ифлос сувни тозалайдиган иншоот барча сувни тозалашга кучи етмайди. Шунинг учун кўп вақт шаҳарча территориясини сув босиб кетади.

Аҳолига медицина хизмати кўрсатиш ҳам кўнгилдагидек эмас.

Шаҳарчанинг марказий кўчасидан машиналар оқими тўхтовсиз ўтиб туради. Шаҳар автомобиль инспекцияси томонидан «Главташкентстрой»га қарашли транспорт воситалари юришини тақиқлайдиган белги осиб қўйилган бўлса ҳам, кўчада юк машиналарнинг кети узилмайди. Ҳатто машиналар болалар майдонига ва ҳовлиларга тўппа-тўғри юргазилиб, кўпгина дарахтлар нобуд қилинмоқда.

Шаҳарчада суғориш иншоотлари ачинарли аҳволда. Йирик панелли уйсозлик заводи ариқни кўмиб юборгани учун ҳам, шаҳарча аҳолиси суғориш ишларига тоза водопровод сувидан фойдаланмоқда.

Қурувчилар шаҳарчасидаги бундай камчиликларга кескин чора кўриш вақти етди. Қурилиш ишлари нормаси ва Тошкент шаҳар ижроия комитетининг қарорини бузувчилар жиддий огоҳлантириб қўйилиши керак.

Ф. КОРИТИН, архитектор.

16 июнь— СССР Олий Советига сайловлар куни

Янги сайлов участкалари

Республика шаҳарлари ва районларининг хариталарида СССР Олий Советига сайлов ўтказувчи сайлов участкаларининг белгилари қўйилди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида олинган маълумотларга биноан республикада ҳаммаси бўлиб 4040 та сайлов участкаси ташкил этилган. Бу мамлакат давлат ҳокимиятининг олий органига илгари ўтказилган сайлов вақтидагидан 176 та кўпдир.

Сайлов участкалари сонининг ортиши республика аҳолиси кўпайганлиги билан изоҳланмайди. Сайлов участкаларининг янги чегаралари СССР Олий Советига ўтказилган сўнгги сайловдан бери ўтган тўрт йил ичида Ўзбекистон меҳнаткашларининг турмушида рўй берган қувончли ўзгаришларни акс эттирди.

Шу йиллар мобайнида Ўзбекистонда 23 та янги шаҳар вужудга келди. Шу шаҳарларнинг ҳар бири партия XXIV съезди қарорларида белгиланганидек саноатнинг жадал ўсиши туфайли вужудга келди. Олтин қазиб олувчилар шаҳри — Зарафшонга минглаб сайловчилар кўчиб келди. Қурувчилар ва энергетиклар шаҳри — Ширин аҳолиси, Советобод, Шеробод сайловчилари, тез ўсиб бораётган навқирон бошқа жойларининг аҳолиси сайловга тайёргарлик кўришмоқда.

Республика қишлоқ хўжалигининг меҳнаткашлари партия XXIV съезди қарорларини бажара бориб, ўтган ана шу йиллар мобайнида пахта, деҳқончилик ва чорвачиликнинг бошқа маҳсулотларини етиштиришни кўпайтирдилар, илгари қақраб ётган катта-катта массивларни гуллаган далалар ва боғларга айлантирдилар.

Тошкент, Самарқанд ва бошқа шаҳарларда ҳам сайлов участкаларининг чегараси кенгайди. Янги микрорайонларда кўплаб сайловчилар ҳовли тўйлари ўтказишди. (ЎзТАГ).

ИЛЬИЧГА ҲАЙКАЛ

Бухоро областидаги янги Олот районининг маъмурий марказида В. И. Ленинга ўрнатилган ҳайкални очишга бағишланиб тантанали митинг бўлиб ўтди.

Юзлаб пахтакорлар, механизаторлар, чорвадорлар, қишлоқ зиёлиларининг вакиллари ҳайкал ёнига гуллар қўйишди. Киров номли ва Гагарин номли мактабларнинг ҳаваскор коллективлари ватан тўғрисида, улуғ Ленин ҳақида, серқуёш Ўзбекистон тўғрисида қўшиқларни ижро этдилар. (ЎзТАГ).

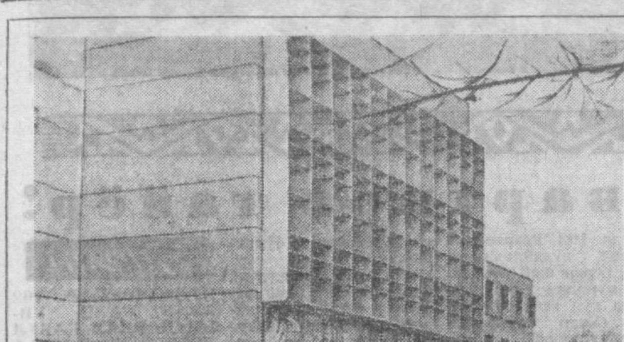

СУРАТДА: Урта Осиё республикалари халқ хўжалиги учун кўплаб юқори малакали фармацевт кадрлари тайёрлаб бераётган Тошкент фармацевтика институти биносининг манзараси.

М. Нуриддинов фотолари.

ТАШВИШЛИ СИГНАЛ

ТАЪМИНОТДАН НОЛИШАЯПТИ

Чилонзорнинг 26-кварталида, Ғафур Ғулом кўчасининг охирида муҳташам бино қад кўтаряпти. Бу 1104 ўқувчига мўлжалланган мактаб биноси асосан йирик панеллар ва темир-бетон конструкциялари билан бунёд этилмоқда. Мактаб комплекси асосан спорт иншоотлари, ишлаб чиқариш устахоналари ва 2 қаватли ўқув корпусидан ташкил топади. Бино қурилишида «Главташкентс т р о й» 153-қурилиш трестининг В. Н. Ковалевский бошчилик қилаётган 1-бошқарма бунёдкорлари меҳнат қилишмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатидан илҳомланган, Ўзбекистон Компартияси ва Ўзбекистон ССРнинг ярим асрлик тўйини муносиб кутиб олишга қарор қилган бинокорлар кун сайин иш суръатини жадаллаштирмоқдалар. Улар қурилишни 15 августга қадар тугаллаш мажбуриятини олишган. Қурилиш ўтган йил сентябрь ойида бошланган бўлиб, 1973 йили 133 минг сўмлик иш бажарилган эди. Бинокорлар юбилей йилининг биринчи кварталида 84 минг сўм ҳажмида қурилиш-монтаж ишларини амалга оширишди.

Участка бинокорлари ўртасида ўзаро меҳнат беллашуви авж олган. Улар тез ва сифатли иш бажаришга катта эътибор беришмоқда. Ўзаро беллашувда Семён Савчук бошчилигидаги коммунистик меҳнат бригадасининг ғишт терувчилари, бетончи ва ёрдамчи ишчилари ғолиблик қилишмоқда. Шунинг учун ҳам, участкадаги кўрсаткичлар тахтачасида бригада аъзолари ойлик планларини 165 — 175 процентдан бажариб, сифатга ҳам алоҳида эътибор беришаётгани қайд этилган.

С. Савчук билан социалистик мусобақа шартномаларини имзолаган Усейн Эгизов бошлиқ бригада коллективи мусобақадошларидан орқада қолишмаяпти. Улар топшириқларини 1,5 баробарга етказиб адо этишмоқда. Бунда Йўлдош Мавлонов, Иван Волоскин каби монтажчилар, Асад Қосимов, Зокир Каримов каби ғишт терувчиларнинг ҳиссаси катта бўляпти.

Бироқ қурилишда материал таъминотининг ёмон аҳволдалиги ишнинг янада олға боришига таъсир этмоқда. Масалан, 3-темир-бетон буюмлари заводи объектни ўз вақтида зарур материаллар билан таъминлай олмаяпти. Улар кўпинча зарур плиталар ўрнига нокеракларини жўнатишмоқда.

— Пардозчиларга аллақачон иш фронти тайёрлаб берган эдик, — дейди участка прорабн А. Бородач. — Аммо ҳануз сайқалчилардан дарак йўқ. Объектдаги жилолаш ишларини 153-трестга қарашли 12-пардоз бошқармаси сайқалчилари амалга оширишн керак.

Объектни фойдаланишга топшириш муддати яқинлашмоқда. Бинокорлар ўз сўзларининг устидан чиқишлари учун шу кунлардан унумли фойдаланишлари, объектни материаллар билан таъминлаш кафолатини олган ташкилотлар ўз ишларида бурилиш ясашлари керак.

Т. НАЖМИИ, «Тошкент оқшоми»нинг жамоатчи мухбири.

Пойтахт экскаватор ремонти заводи модель—дурадгорлик цехининг коллективи бўз ва қўриқ ерларни ўзлаштираётган қишлоқ механизаторлари учун бу йил 545 та кўчма устахона вагончалар ва кўчма ётоқхона вагончалар тайёрлаб беришга аҳд қилган. Сўзи билан иши бир коллектив ана шу мақсад йўлида фидокорлик билан меҳнат қилаяпти.

СУРАТДА: мусобақадош илғор дурадгорлик бригадалари бошлиқларидан (чапдан ўнгга) Валерий Увин билан Носир Исамуҳамедов ўртоқлар тайёр маҳсулотни кўздан кечирмоқдалар.

«Тошкент оқшоми»да босилгандан кейин

«ГАЗСУВ АВТОМАТЛАРИ НЕГА ИШЛАМАЙДИ?»

Газетанинг 27 март сонида юқоридаги сарлавҳа остида босилган материалида шаҳардаги баъзи бир автоматларнинг хўжа кўрсинга қўйилгани танқид қилинган эди.

Газета материали «Автомат» савдо базаси коллективи ўртасида, шунингдек «Ташлимводторг»нинг кенгайтирилган Советида муҳокама этилди. Баҳорги-ёзги мавсумга тайёргарликни яхши назорат қилмагани учун директор вазифасини бажараётган Ж. Саркисян ва техника бўйича директор ўринбосари А. Абаковга виговор эълон қилинди С. Жўраев, Р. Юсупов, А. Қосимов, Н. Тер-Аванесов, Н. Қаландаровларга буйруқни бажармаганликлари учун қаттиқ виговор берилди. Ўз ишларига совуққонлик билан муносабатда бўлганликлари учун Геров ва Раҳматуллаевларнинг ишда қолиш-қолмасликлари ҳал этилмоқда.

Истеҳзоли хатлар

Маслаҳатимиз «кутиш»

— Хўш, мен нима қилишим керак?

— Имконият йўқ. Кутишингизга тўғри келади.

— Ахир, икки йилдан бери кутиб ётибмиз-ку. Кутишнинг чегараси борми ўзи?

— Сизники икки йил экан-ку... Ўн йиллаб кута ётганлар ҳам бор.

— Уйимизда икки киши оғир касал. Вақти-вақти билан «тез ёрдам» га мурожаат қилишга тўғри келади. Хўп десангиз, справка олиб келиб беришим мумкин.

— Керакмас! Сизга кутишдан бошқа берадиган маслаҳатимиз йўқ.

Бу мунозара Собир Раҳимов район телефон алоқаси узели абонентлар бўлимидаги секретарларнинг абонентларга берадиган «оқилона» маслаҳат ва тавсияларидир. Собир Раҳимов район телефон абонентлари ёки абонент бўлишни хоҳловчилар бу алоқа узелини излаб кўп овора бўладилар. Сўраб-суриштиришлар натижасида бино олдига етиб келган киши, қаршисида район телефон алоқа узели турганига ишонгиси келмайди. Негаки, ушбу бинода бундан дарак берувчи биорта белги ёки вивеска кўринмайди. Бу ернинг «озода»лиги эса, кўнглингизни яна ҳам хиралаштириб юборади. Янгигина бинонинг коридорлари ифлос, кранларга сув келмаганлиги сабабли, умивальниклар ахлат қутисига айланган.

Биз учинчи бор келишимиз ҳам натижасиз бўлиб чиққанидан кейин, алоқа узели бошлиғининг ҳузурига киришга қарор қилдик. Секретарь бизга бошлиқ фақат чоршанба куни кундуз соат учдан кеч соат саккизгача қабул қилишини ва унинг қабулида бўлишни хоҳловчилар шу куни эрталабдан келиб навбат рўйхатига ёзилишлари кераклигини уқтирди. Чоршанба куни эрталаб рўйхатга ёзилдик ва кундуз соат 3 да келиб қабул бошланишини кутдик. Абонентларни қабул қилиш соат 4 дан 15 минут ўтганда бошланди. Шу куни рўйхат бўйича 16 абонент бошлиқнинг қабулида бўлди. Бошлиқ ўз қабулида бўлган 16 абонентнинг ҳаммасини бир хил ваъда «Имконият йўқ, кутинг! Агар имконият бўлиб қолса, ўзимиз маълум қиламиз» деб жўнатаверди. Х. Ғозиев, М. Исҳоқова каби абонентлар телефон ўрнатилишини уч йил кутишган. Абонентлар ичида 5—6, ҳатто 10 йил кутиб, кутиш борасида рекорд қўйганлар ҳам бор экан.

Аҳмад Дониш кўчасида яшовчи Клавдия Павловна Гордина 1,5 йилдан бери бу ерга қатнайвериб, остонанинг сийқасини чиқариб юборганини айтди. У пенсионер, III группа инвалиди. Унинг ёлғиз ўғли геолог бўлиб, кўпинча экспедицияда юришини, телефонсиз жуда қийналганини гапирар экан, биздан яширинча кўз ёшларини артиб қўйди.

Ахир, биз яшаб турган марказда телефон ўрнатиш имконияти бор-ку! Собир Раҳимов район телефон алоқаси узели бошлиғи ўртоқ Т. Н. Нишонбоевнинг бу борада айтадиган икки оғиз сўзига муштоқмиз.

Ф. ФАЙЗИЕВ.

Саломатлик ҳақида суҳбатлар

НИНА БИЛАН ДАВОЛАШ

Ҳурматли редакция! Бир даврада мен нина билан даволаш ҳақида эшитиб қолдим. Бир беморнинг юзи палаж бўлиб қолган экан. Касалхонада ётганида нина санчиб даволашганини, бу усул унга жуда ёрдам берганини айтишди. Нина билан даволаш чиндан ҳам самарали таъсир қиладиган усулми? Агар шундай бўлса, шаҳримиздаги шифохоналарда нина билан даволаш қўлланиляптими? Шу ҳақда маълумот беришингизни сўрайман.

Т. РАҲИМОВ,
«Таштекстильмаш» заводининг ишчиси.

Мухбиримиз газетхон Т. Раҳимов саволига жавоб бериш мақсадида Тошкент шаҳар ортеподия ва травматология илмий-тадқиқот институтининг аспиранти, нина билан даволаш усулини қўллаётган врач Рауф Соатовга мурожаат қилди. Қуйида сиз ана шу суҳбат билан танишасиз.

САВОЛ: Рауф Соатович, нина билан даволаш тарихи ҳақида гапириб берсангиз.

— Нина билан даволаш усули қадим тарихга эга. Бундан 4—6 минг йиллар илгари ҳам бу усул амалда мавжуд бўлган. Бу ҳақда ғоят қизиқ ривоятлар бор. Шулардан бири айниқса машҳур. Хитой императори Фу—Си замонида бир одам бош оғриғи касалига мубтало бўлиб қолибди. Ҳеч қандай дори-дармон унга ёрдам бермабди. Кунлардан бирида у ер чопаётиб, билмасдан оёғини чопиб олибди. Қизиғи шундаки, шу дақиқадан бошлабоқ унинг бош оғриғи таққа қолибди. Бу хабар тезда ҳамма ёққа тарқалибди. Бош оғриғига йўлиққан одамлар шифо топиш ниятида оёқларига тош билан урадиган одат чиқаришибди. Буни эшитиб қолган император тош билан уришдан кўра нозикроқ усулни — нина санчиш усулини қўллаш яхшироқ бўлмасмикан, деб ўйлаб қолибди. Табиблар ҳоқоннинг ҳукми билан ана шундай даволаш усулини қўллайдиган бўлибдилар. Шундай қилиб, беморга нина санчиб, бош оғриғини тўхтатиш амалда қўлланила бошлабди. Бу усул мамлакатнинг шимолида қўлланилар экан. Мамлакат жанубида эса куйдириш усулидан фойдаланишаркан. Кейинчалик, ҳар иккала усул қўшилиб, ҳозирги кунда маълум ва машҳур бўлган нина билан даволаш вужудга келган, дейишади. Эрамиздан олдинги VI асрларда бу усул кенг қўлланила бошлаган. Эрамизнинг III асрида эса, ўз даврининг машҳур табиби Хуан-Фу-Ми нина санчиш ва куйдириш билан даволаш усули ҳақида махсус китоб ёзган. Китобда бу усулнинг амалий аҳамияти ва уни қандай беморларга қўлланиши лозимлиги ҳақида анча батафсил ҳикоя қилинган.

САВОЛ: Нина билан даволаш усули бизда қачондан бошлаб қўлланиладиган бўлди?

— Нина билан даволаш XIII аср бошларида Европага кўчди. Бир қанча Европа мамлакатларида беморлар ана шу усулда даволанадиган бўлди. Бизнинг мамлакатимизда эса, нина билан даволаш анча кейинроқ бошланди. Лекин сўнгги йилларда бу усул мамлакатимизда кенг қўлланилмоқда. Бундан 20 йилча илгари бир группа шифокорларимиз нина билан даволаш усулларини махсус ўргандилар. Ҳозир нина терапияси йил сайин такомиллашиб бормоқда.

САВОЛ: Нина билан даволашнинг ўзига хос хусусиятлари нимадан иборат?

— Нина терапиясининг моҳияти одам организмининг, шунингдек, мия ва юзнинг аниқ белгилаб олинган нуқталарига нина санчишдан иборатдир. Организмга кучи ва муддати жиҳатидан турлича бўлган қўзғатувчи таъсир юборилади. Касалликнинг характери, унинг қай даражада «илдиз отиб кетгани» ва беморни аҳволига қараб, нина турли нуқталарга турлича муддатда санчиб қўйилади. Шунингдек, касаллик характерига қараб, асаб қўзғатувчи таъсир даражаси ҳам турлича бўлиши лозим. Бунда нина санчиш усулининг икки хил варианти қўлланилади. Бири кучли ва кучсиз даражада таъсир қилувчи қўзғатувчи таъсир, яна бири кучли ва кучсиз даражада таъсир қилувчи тормозловчи таъсир.

Ўз-ўзидан маълумки, бу ўринда, асабни қўзғатувчи ва тормозловчи таъсир деганн нима ва уларни қўллашдан мақсад нима, деган савол туғилади. Қўзғатувчи таъсир у ёки бу орган тонусини, фаолиятини оширишга хизмат қилади. Тормозловчи таъсир эса, аксинча, у ёки бу орган фаолиятини маълум даражада сусайтиришга, тормозлашга хизмат қилади. Ҳар иккала усулда ҳам юқорида айтилганидек, касаллик қай даражада эканлигига қараб кучли ёки кучсиз таъсир ўтказилиши мумкин. Нина санчиш ва куйдириш усули майда томирлардаги қон оқимини ўзгартиради. Агар оқим даражаси бузилган бўлса, уни нормаллаштиради. Натижада, организмда алмашинув яхшиланади, қон билан тўқималар орасидаги газ алмашинуви яхшиланади. Бу эса, беморга тинчлантирувчи таъсир қилади. Оғриқ қолади. Нина билан даволашда у ёки бу нуқтага механик усулда қўзғатувчи таъсир кўрсатиш ҳал қилувчи ўринни эгаллайди.

Дастлабки пайтларда нина тошдан, кейин эса, суякдан ясалган дейишади. Кейинги асарларда металл ниналар пайдо бўлди. Энг сўнгги пайтларда эса, олтин ва кумуш ниналардан фойдаланишга ўтилди. Негаки, бу металлар кўпроқ чидайди ва оксидланмайди.

САВОЛ: Бу усул қайси касалликларга, айниқса самарали таъсир қилади?

— Нина билан даволаш усули турли-туман касалликларга қўлланилиши мумкин. Бу усул айниқса, асаб касалликларига самарали таъсир қилади. Шунингдек, функционал хасталиклар — ички органларнинг фаолиятининг сусайиши каби касалликларга ҳам қўлланилиши мумкин. Юрак қон-томир касалликлари, қон босими, стенокардия, юрак уриши хасталикларига ҳам нина билан даволашнинг таъсири кучли. Ошқозон, ичак, жигар касалликлари, ошқозон ва ўн икки бармоқли ичакдаги яралар, пешоб йўлларининг касалланиши сингари касалликларни даволашда ҳам нина билан даволаш усули яхши самара бермоқда. Нинанинг қўзғалтирувчи ёки тормозловчи таъсири деярли ҳамма органга кўмак бериши мумкин. Экзема, мигрен, диенцифал синдом, бронхиал астма каби хасталикларга қарши қўлланганда ҳам нина билан даволашнинг самараси яхши бўлди. Баъзи бир хасталиклар— шамоллаш ёки гриппдан кейин айрим беморларнинг юзи қийшайиб қолиш ҳоллари рўй бериб туради. Бу юз нервининг палаж бўлишидан келиб чиқади. Нина билан даволанганда, бундай хасталик тез барҳам топади. Шунингдек, ҳаракат органлари нервининг бузилиши, асаб системасининг ишдан чиқишига қарши ҳам бу усулни қўллаш мумкин. Хуллас, палаж касалликларига қарши нина билан даволаш усули анча самарали қўлланилмоқда. Ревматизм туфайли ҳаракат органлари фаолиятининг бузилишига қарши ҳам бу усулни қўллаш мумкин. Юқорида таъкидланганидек, нинани қайси нуқтага санчишни аниқ билиш керак. Инсон организмида бу усул қўлланганда фойдаланиш лозим бўлган 900 дан ортиқ нуқта бор. Яхши мутахассис бу нуқталарни жуда аниқ билади. Нина санчилган пайтда худди ўша нуқтага бориб тегади. Натижада, бемор ҳеч қандай оғриқ сезмайди, фақат кучсиз ток ургандек таъсир сезади. Бу — нинанинг асаб нуқтасига тўғри текканидан дарак беради.

САВОЛ: Нина билан даволаш усулини барча ёшдаги беморларга қўллаш мумкинми?

— Нина билан даволаш усулини 7 ёшли боладан тортиб қарияларгача баравар қўллайвериш мумкин. Бу усул беморга зарар бермайди.

САВОЛ: Сиз ва тошкентлик ҳамкасбларингиз бу усулни қачондан буён қўллаяпсизлар? Нина билан даволаш беморларга қандай таъсир қилаяпти?

— Мен бу борада ишлай бошлаганимга 15 йил бўлиб қолди. Шу йиллар мобайнида озми-кўпми тажриба тўпладик. Бизнинг кузатишимизга қараганда, нина билан даволаш усули айниқса, асаб касалликларига самарали таъсир қилар экан. Кўпгина беморлар устида олиб борилган тажрибалар шуни кўрсатди. Беморлар бир неча сеансдан кейин ўзларида ижобий ўзгариш сезишаётганини таъкидлашгани бежиз эмас. Қон босим касалликларини даволашда ҳам бу усулнинг ижобий таъсирини синаб кўрдик.

САВОЛ: Нина билан даволашнинг истиқболлари қандай?

— Нина билан даволаш ҳозир жаҳон медицинасида кенг қўлланилмоқда. Бизнинг мамлакатимизда ҳам бу усул анча кенг тус олди. Москва, Ленинград каби шаҳарларда бу борада катта тажрибалар тўпланди. Шуни айтиш кераки, нина билан даволаш усули кечагина пайдо бўлган эмас. Бу усул халқ тажрибасида кўп қўлланилган. Ҳозирги пайтда биз асрлардан буён давом этиб келаётган табобатнинг бу усулини чуқурроқ ўрганишимиз керак. Негаки, нина билан даволаш ҳақида турли хил қарашлар, тушунмовчиликлар, тортишувларга сабаб бўлаётган масалалар кўп. Ҳақиқат баҳсда рўёбга чиқади, деб бежиз айтишмаган. Тажриба қанча кўпроқ олиб борилса, самара ҳам шунча кучли бўлади. Ҳозир шаҳримиздаги кўпгина шифохоналарда нина билан даволаш усули тажрибада синаб кўрилмоқда. Биз шаҳардаги 15-касалхонада ана шу усулни тажриба қилиб кўрмоқдамиз. Бир неча йиллик кузатишлар шуни кўрсатдики, нина билан даволаш беморларга ижобий таъсир қилди. Демак, бу борада тажрибани давом эттиришдан манфаат бор десак, адашмаган бўламиз.

Суҳбатни
Н. БОБОЕВ
олиб борди.

Киров районидаги 6-тез ёрдам кўрсатиш станциясининг коллективи шаҳримиз меҳнаткашларига намунали медицина хизмати кўрсатмоқда. Бу коллектив 1966 йилда коммунистик меҳнат коллективи номига сазовор бўлган эди. Утган йили эса тез ёрдам кўрсатиш шаҳар станциясининг кўчма Қизил Байроғи билан тақдирланди.

СУРАТДА: станциянинг бир группа моҳир шифокорларидан диспетчер Вера Рахманина, врач Валентина Добринина, диспетчер Наталья Горина ва фельдшер Қурбон Солиев ўртоқлар.

М .Нуриддинов фотоси.

Барчага баравар маслаҳат

ТИНИҚИБ УХЛАЙ ДЕСАНГИЗ...

Тинч, тиниқиб ухламасликни хасталик белгиси дейиш мумкин. Кўпинча энг оддий гигиена қоидаларига риоя қилинмаслик натижасида киши тинч ухлай олмайди ёки уйқуга тўймайди.

Тунги уйқу ширин бўлиши учун кеч пайт ўзингизни ҳаддан ташқари чарчатманг, телевидение орқали бериладиган эшиттиришларнинг ҳаммасини кўраверманг. Асабга зўр берадиган ишларни эрталаб ёки кундуз кунига қолдиринг.

Сурункали толиққанда уйқу узоқ вақтгача бузилиши мумкин. Кечқурунлари қаттиқ ҳаяжонланиш, асабийлашиш, ваҳима қилиш уйқуга кетишга халақит беради.

Кечқурун овқатни ҳаддан ташқари кеч ва кўп еманг. Сабзавотли қайнатма овқатларни ейиш керак. Айниқса, аччиқ чой, кофе уйқуни қочиради. Уйқуга ётишдан олдин бир соат очиқ ҳавода сайр қилиб келиш уйқу дориси ўрнини босади. Оёқни илиқ сувга солиш жуда фойдали, бунда оёқ териси тозаланади, чарчоқ ёзилади ва киши яхши ухлайди. Илиқ сувга латта ҳўллаб баданни артиш ҳам жуда фойдали бўлади.

ОФТОБДА ЧИНИҚИНГ

Чўмилиш вақтида офтобда ётиб чиниқиш соғлиқ гаровидир. Лекин офтобда ётишдан олдин соя жойда бир неча марта ётиб, организмни чиниқтириш керак. Дастлабки уч кунда сояда 10—15 минут яланғоч ётиш лозим. Ҳаво булут бўлганда ҳам ультрабинафша нурлар таъсир кўрсатади. Бунда ҳам бадан қорайиши билан куйиши мумкин. Ҳаво булут вақтида қуёш нурлари очиқ пайтдагига нисбатан 1,5—2,5 марта сустроқ таъсир этади.

Офтобда дастлабки кунлари 5 минутдан ортиқ ётманг. Кейинчалик 15—20 минут офтобда ётганда ҳам соя жойга ўтиб дам олинг.

Эрталаб, наҳорда офтобда сира ётманг, бу пайтда офтоб одамни ланж қилади. Овқат егач, бир соатдан сўнг чўмилиш ва офтобда ётиш мумкин. Шуни ҳам унутмангки, офтобда ётганда вақт-бевақт ёнбошлаб ва тўмпайиб олиш керак.

Бруцеллёздан сақланинг

Бруцеллёз —умумий юқумли касаллик бўлиб, уни бир группа микроблар, яъни бруцеллалар қўзғатади. Бу касаллик асосан уй ҳайвонларида ва одамларда учрайди. Хасталик узоқ давом этувчи иситмалаш, бўғим, суяк, мушаклар ва нервлар ҳамда кўпгина бошқа аъзоларнинг зарарланиши, жигар ва талоқнинг катталашиши билан ўтади. Сурункали давом этиши, тез-тез қайталаниши ва турли-туман асоратлар бу касалликнинг асосий хусусиятларидандир.

Касаллик чақирувчи микроблар, яъни бруцеллалар кўпроқ қўй ва эчкиларни, қорамол ва чўчқаларни зарарлантиради, одамларга эса, ушбу ҳайвонлардан ўтади. Булар орасида энг юқумлиси ва кенг тарқалгани майда шохли ҳайвонларда касаллик чақирувчи бруцеллалар ҳисобланади.

Бруцеллёз чорва ходимлари, гўшт, сут, тери комбинатларида хизмат қилувчи кишиларда кўпроқ учрайди. Бруцеллёз одамга овқат орқали яъни касал ҳайвоннинг хом сутини ҳамда яхши қовурилмаган гўштни истеъмол қилганда юқади.

Бундай йўл билан касалланиш кўпроқ шаҳар аҳолиси ўртасида учрайди. Бундан ташқари, бруцеллалар жароҳатланган тери орқали лаб ва бурун шиллиқ қаватлари орқали ҳам кириши мумкин.

Айрим ҳолларда бемор одам ҳам касаллик тарқатиши мумкин, чунки касалликнинг ўткир, иситмали даврида бруцеллалар пешоб орқали ажралиб туради. Одам организмига бруцеллалар тушгандан кейин 6—30 кун ўтгач, хасталик аломатлари пайдо бўла бошлайди. Ўткир бошланганда бруцеллалар учун характерли бўлган белгилар кузатилади. Яъни қаттиқ эт увишиши, қалтираш билан бошланиб, беморларнинг ҳарорати 38—39 ва баъзан ундан ҳам ортиқ даража кўтарилади. Жуда кучли терлаш ҳолати кузатилади. Булардан ташқари, бемор қувватсизланиб, иштаҳа камаяди, озади. Кейинчалик эса, суяк мускуллари, нервлар шикастланади. Баъзи ҳолларда хасталик кишиларни ишга яроқсиз қилиб қўйиши мумкин. Илгари вақтларда бу касаллик «бедаво дард» ҳисобланар эди. Эндиликда эса, врачлар бу касалликни тўла даволай оладилар. Аммо даволаш учун биринчидан, узоқроқ вақт талаб этилса, иккинчидан, бемор тузалгандан кейин ҳам хасталик қайта юқтирилмаслиги керак. Шунинг учун, касалликнинг олдини олиш мақсадга мувофиқдир. Бунинг учун, уй ҳайвонларини тез-тез ветеринария кўригидан ўтказиб туриш, айниқса, ёз фаслида чала пиширилган гўшт, масалан, кабоб ҳамда қайнатилмаган сут, хом сутдан тайёрланган қаймоқ, пишлоқларни иложи борича истеъмол қилмаслик керак. Юқоридаги маслаҳатларга амал қилинса, бруцеллёз касаллигининг юқиш хавфи туғилмайди.

К. АБДУҚОДИРОВА,
шаҳар эпидемиология, микробиология ва юқумли касалликлар илмий-тадқиқот институтининг врачи.

Кулги сирлари тўғрисида фильм

Киев илмий-оммабоп фильмлар студияси чиқарган «Кулги сирлари ва...» деган янги лента инсоннинг сатира ва юморни идрок қилиш психологиясидек мураккаб жараённи илмий кинода ёритиб бериш тўғрисидаги биринчи қадам бўлди. Машҳур санъат усталари Михаил Жаров, Аркадий Райкин, Леонид Биков, «13 стул қаҳвахонаси» телевизион кўрсатувининг таниқли артистлари шу мароқли тажриба фильмининг қатнашчилари бўлдилар. Картинанинг натура манзаралари Полтавадаги анъанавий Сорочин ярмаркасида, Ўзбекистондаги ва Болгариянинг Габрово шаҳридаги халқ сайлларида суратга олинди.

Фильмни сценарийчи Игорь Сабельников, режиссёр Владимир Хмельницкий, операторлардан Владимир Андрийчук ва Лев Штифанов яратганлар.

(ТАСС).

ФАН ШАҲАРЧАСИ

Сирдарёнинг ўнг соҳилида, Ленинободнинг янги уй-жой массивида кооператив савдо техникуми учун студентлар шаҳарчаси қурила бошланди. Бу шаҳарча комплекси 1200 ўринли тўрт қаватли ўқув корпусидан, уч ётоқхонадан, клуб, ошхона, спорт комплекси бўлган жамоат марказидан иборат бўлади. Бу ерда универсал магазин ҳам қурилади. Магазинда ўқувчилар практикадан ўтадилар.

(ТАСС).

Жаҳон ойнаси

ЧИЛИ ВАТАНПАРВАРЛАРИ БИЛАН БИРДАМЛИК

НЬЮ-ИОРК. Америка жамоатчилиги Чилидаги ҳарбий хунтанинг жиноятларини кескин қораламоқда. Филадельфиядаги Пенсильвания университетида Чили ватанпарварларининг кураши билан оммавий бирдамлик митинги ўтказилди. Швециянинг Чилидаги собиқ элчиси Х. Эдельстам митингда сўзлаб, хунтанинг ёвузликлари тўғрисида гапирди. Шундан кейин Сантьяго кўчаларида фашистлар фитнасидан кейин суратга олинган кинохроника кўрсатилди. Митинг қатнашчилари Чили халқининг демократик ҳуқуқлари тиклансин, деб қатъий талаб қилдилар.

Чикагода атоқли касаба союз ва негр арбоблари, университет доиралари ҳамда тинчлик тарафдорлари ташкилотларининг вакилларидан иборат катта делегация Чили консулхонасида бўлди. Делегация хунта қамоқ лагерларини йўқ қилиб юборишини, ватанпарварларни кўплаб қамоққа олиш ва суд қилиб жазолаш тўхталишини талаб этди. Делегация Америка сенаторларидан баъзиларининг резиденцияларига ҳам бориб, уларни конгрессда АҚШнинг Чилидаги фашист режимга бераётган ҳарбий ёрдамини тўхтатишни талаб этишга даъват қилди.

Нью-Иоркда «Чили дўстлари» номли жамоат ташкилоти уюштирган кеча Чили халқининг фашист режимига қарши кураши билан бирдамлик намойишига айланди. Мэдисон-сквер Гарден залларидан бирига тўпланган тўрт мингдан ортиқ америкалик Чили тўғрисидаги кинохроникани томоша қилди. Бу кинохроникада Халқ бирлиги ҳукуматининг ҳокимият тепасига келган пайтдан буён бажарган ишлари тасвирланган. Шундан кейин Американинг машҳур музикачилари ва ашулачилари Чили халқ қўшиқларини, шунингдек озодлик ва адолат учун кураш қўшиқларини ижро этдилар. Залдагилар «Биз Чили тарафдоримиз, хунтага қаршимиз!» деб хитоб қилдилар.

Концертдан тушган пул сиёсий қочоқларга ёрдам учун топширилди. Сальвадор Альенденинг яқиндагина Мексикадан АҚШга келган қизи Исабель концертда ҳозир бўлди.

МЕХИКО. Висенте Ломбардо Толедано номли университетда ўтказилган антифашист митинги қатнашчилари хунтанинг қамоқ лагерларида азоб чекиб ётган Чили ватанпарварлари дарҳол озод қилинсин, деб талаб этдилар. Бу митингда мамлакатдаги кўпгина жамоат ташкилотларининг вакиллари қатнашди.

ГААГА. Голландияликлардан 10 минг киши ҳарбий хунта томонидан инсон ҳуқуқларининг поймол этилишига қарши, Чилидаги барча сиёсий маҳбусларни озод қилиш тўғрисидаги аризага имзо чекди. Голландиядаги бир қанча жамоат ва ёшлар ташкилоти уюштирган оммавий намойиш қатнашчилари бу аризани Чили элчихонасига юбордилар.

Голландия юристларидан 200 дан ортиқ киши С. Альенде ҳукумати тарафдорлари устидан суд-сўроқлар тўхтатилсин, деб талаб қилди.

ЖЕНЕВА. Бу ерда жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг XXVII ассамблеясининг ялпи мажлисида СССР, Чехословакия, Болгария, Германия Демократик Республикаси, Монголия ва бошқа мамлакатларнинг вакиллари қуйидагиларни таъкидладилар: Чили хунтаси қилаётган жиноятлар жаҳондаги соғлиқни сақлаш ташкилотларини жиддий ташвишга солмай қололмайди.

Ассамблеяда сўзга чиққан кишилар Чилида фашист режими авж олдириб юборган қонли террорни қаҳр-ғазаб билан қораладилар.

(ТАСС).

Ўзаро манфаатли ҳамкорлик

ЛОНДОН. Ҳаво йўли соҳасида СССР билан Буюк Британия ўртасидаги ҳамкорлик муваффақиятли равишда ривожланмоқда. «Ту-104» самолёти 1959 йил май ойида Лондондаги Хитроу аэропортига қўнган кундан буён қарийб 15 йил ўтди. Ҳозир Москва— Лондон ҳаво йўли— Европадаги энг гавжум йўллардан биридир. Совет лайнерлари ўтган йилнинг ўзидагина Лондондан Москвага 24 мингдан кўпроқ кишини ташиди. Бу — 1963 йилдагига нисбатан уч баравар кўпдир.

Гражданлик авиацияси соҳасида Совет-Англия ҳамкорлиги муваффақиятли ривожланмоқда. Шу йилнинг бошида имзоланган икки томонлама битимда «Аэрофлот» Москва билан Лондон ўртасида ҳар ҳафтада 9 рейс уюштиришни кўзда тутади.

(ТАСС).

АМЕРИКАНИНГ ЎГАЙ ФАРЗАНДЛАРИ

«Биз азоб-уқубат нималигини биламиз. Биз индеецлармиз».

(Пит-Ривердаги резервация кенгашининг президент Никсонга юборган мактубидан).

Икки юз нафар оқ танли муттаҳам бир кишини таъқиб қилди. Кучлар баравар эмасди, оқибат натижада 52 яшар Реймонд Тандер таслим бўлди. Сиу қабиласидан бўлган бу индеецнинг жасадини иккинчи куни топиб олишди. Бу ҳодиса Американинг Небраска штатидаги Гордон деган шаҳарчасида рўй берганди. Филадельфияда полициячилар азбаройи кўнгил очиш мақсадидагина индеец Леройя Шенондонни отиб ташлашди.

Жанубий Дакота штатидаги Кастер шаҳрида бензоколонка ёнида ёш индеец Весли Бул ваҳшийларча ўлдирилди. Ғам-ғуссадан эсини йўқотиб қўйган она қотилни жазолашни талаб қилиб полицияга борди. Лекин кекса аёл полиция участкасида пайдо бўлиши билан унинг бўйнига ўттиз йиллик қамоқ жазосини кўзда тутадиган қалбаки айб қўйишди.

Пьюжет — Саунд кўрфази районида ирқчилар мўюлишдан отиб индеецлар ҳуқуқи учун мард курашчи Хэнк Адамсни оғир ярадор қилдилар. Маъмурлар айбдорларни тополмади.

Яқинда ташкил топган Америка индеецлари ҳаракати (АИҲ) ташкилотининг раҳбарларидан бири Педро Биссонет полиция айғоқчисининг қўлидан ҳалок бўлди.

Булар кейинги ойлардагина рўй берган фожиаларнинг рўйхати, холос. Бундай ҳодисалар, — деб эътироф этади «Нью-Йорк таймс» газетаси, «янгилик эмас, одатдагидан ташқари ҳодисалар ҳам эмас, лекин улар теварак атрофга тобора тезроқ ёйилаётган оловга мой қуйяпти».

Бундан бир йил илгари қашшоқлик ва ҳуқуқсизлик туфайли ночор аҳволга тушиб қолган сиу қабиласидаги индеецлар (ҳатто расмий статистика бўйича ҳам 16.118 сиу «қашшоқлик бўсағаси ортида» яшаяпти) Вундед Ни поселкасини эгаллаб олиб, уни полициянинг қуролли отрядларига қаршилик кўрсатиб 69 кун ўз қўлларида сақладилар. Сиулар бир нарсага: ўтган асрдаёқ ўз қабилалари билан тузилган шартнома шартларининг маъмурлар томонидан бажарилишига эришмоқчи эдилар. Холбуки, Қўшма Штатлар ташкил топганидан буён федерал маъмурлар ва индеец қабилаларининг бошлиқлари ўртасида 371 шартнома имзоланган эди!

Американинг «бошқа» граждданлари, рўйхатнинг айни шу стунида индеецлар туради, камситишларнинг тўхталишини, ўзларига фойдадан кўра кўпроқ зарар етказувчи ташкилот — индеецлар иши бўйича бюронинг тугатилишини бир неча марта талаб қилдилар. Улар судларга мурожаат қилдилар, норозилик юришлари ташкил этдилар, арзномалар ёзишди. Маъмурлар эса комиссиялар тузишаверди... Вундед — Нидаги воқеалардан кейин ҳам навбатдаги комиссия пайдо бўлди. Унинг хулосалари аллақачон маълум бўлган нарсаларни тасдиқлади, холос. Америка индеецларининг анчагина қисми яшаётган Аризона ва Нью-Мексико штатларидаги индеецлар аҳолиси ўртасидаги ишсизлик 40 ва 60 процентга етади. (Бу штатлардаги оқ танли аҳоли ўртасидаги ишсизлик 5 процентдир). Жанубий Дакотадаги Пайн-Риж резервациясида эса 80 процент индеец ҳеч қанақа ишга эга эмас. АҚШ да ўртача умр кўриш 71 ёшни ташкил этган ҳолда индеецлар 45 йил умр кўришади, холос. Резервациялардаги болалар ўлими оқ танли америкаликларнинг болалари ўртасидаги ўлимга нисбатан уч баравар кўп.

Ҳақ-ҳуқуқидан маҳрум этилган бу халқнинг онги кун сайин ўсиб бораяпти. Унинг энг актив вакиллари ўз ҳуқуқлари ва миллий қадр-қимматлари учун кураш олиб бориш турли қабилалардаги индеецларни жипслаштириш, уларнинг ҳаракатларига раҳбарлик қилиш кераклигини тушунадилар. 1971 йилнинг ёзида индеец халқининг тарихида биринчи марта ягона ташкилот («Америка индеецлари ҳаракати» (АИҲ) ташкилоти ташкил топди.

АИҲ раҳбарлари Рассель Минс, Деннис Бэнкс, Клайд Беллекуртни Вундед— Нидаги воқеа юзасидан суд қилмоқдалар. Бу ҳаракатнинг бошқа ўнлаб тарафдорлари ҳам улар қатори жавобгарликка тортиляпти. Улар ғалаёнга даъват қилиш ва уни ташкил этишда айбланадилар. Яқинда суд мажлислари орасидаги танаффус вақтида қамоқдан гаровга чиқарилган Деннис Бэнкс Нью-Йоркда ўтказилган матбуот конференциясида журналистларга Сент-Поледаги суд ҳақида маъмурларнинг атайин индамаётганлигини айтди. Бироқ шунга қарамай прогрессив Америка индеецлар ҳаракатининг активлари устидан бўлаётган судни синчиклаб кузатмоқда ва бу шармандали суднинг тўхтатилишини талаб этмоқда. Соф виждонли америкаликлар индеецлар томонида.

200 миллий ва регионал ташкилотни бирлаштирган ирқий ва сиёсий репрессияларга қарши кураш миллий союзи индеецлар ҳаракатини актив қўллаб-қувватламоқда. Мард америкалик аёл Анжела Дэвис бошчилигидаги Иттифоқ индеецлар ҳаракатининг раҳбарлари устидан бу қалбаки суднинг дарҳол тўхталишини талаб қилмоқда.

Н. СТРЕЛЬКОВА.
[АПН].

ГОЛЛАНДИЯ. Ягона, ўзига хос Мадуродам шаҳри Гаага яқинида жойлашган. У Нидерландияда ягона музей ҳисобланади. Уч гектар майдонни эгаллаган музейда Голландиянинг қадимий қасрлари, шамол тегирмонлари, машҳур лолазорлари ва ўрта аср ҳромлари, канал ҳамда сурат галереяллари акс этган. Фақат уларнинг ҳаммаси 25—30 марта кичрайтириб олинган.

Мадуродам шаҳрининг ҳам бошқа шаҳарлар каби ўз герби ва бургомистри бор. Муниципал кенгаш 30 ўғил-қизлардан иборат бўлиб, ҳар йили Гаага ўқувчилари томонидан сайланади.

СУРАТДА: Мадуродам шаҳрининг бир бурчаги.

АПН—ТАСС фотоси.

Мамлакатлар, одамлар, одатлар

Г. ПОЛУГАЕВСКИЙ

Фошигача — бир қудуқ

Айжи чодирнинг бир четини кўтариб, каттагина шиппак кийиб олган чап оёғини, сўнгра ўнг оёғини чўзди. Унинг бармоқлари муздаккина қум орасига кирди. Айжи енгсиз оқ кўйлаги — гандурасига яхшилаб ўралиб олди. Икки кўйлак устидан эса енгил плашчи ҳам бор эди. Аммо шунга қарамай, Айжи совуққотаётган эди. «Сахара иссиқ кунлари тез-тез бўлиб турадиган совуқ мамлакат», — дейишади туареглар. Айжи осмонга тикилди. Тонг отишга яқин қолибди, карвонни уйғотиш керак.

Айжи кечаси яхши ўхлай олмади. Назарида қора қарға қағиллаётгандай бўлиб туюлаверди. Бу эса эртаси куни бирор киши ўлишидан дарак берарди. Балки туя ўлар, ҳаммаси оллоҳнинг иродасига боғлиқ.

Туареглар карвонбошини Мегуду деб аташади. Мана, у ҳозир ухлаётган туялар олдидан ўтиб бораётиб, кеча қўпол чўкиб, арқонни узиб устидаги тузни сочиб юборган сариқ туяни тепкилади. Сочилиб кетган тузни туялар иштаҳа билан ея бошлашди. Энди эса улар янада кўпроқ чанқашади. Мешлардаги сув бўлса ҳисобли. Бильмадан Агадесгача бир неча кунлик машаққатли йўл оралиғида биргина Фоши воҳаси бор. Бугун шу воҳага етиб олиш керак. У ерда сув ҳам бор, омадлари келса яхши савдо ҳам қилишади. Йўлга! Тезроқ йўлга тушиш керак!

Эркаклар юкларни туяларга орта бошлашди, аёллар эса туя емларини йиғиштиришди. Ёқилган гулханга уч палён ўтин тахлаб, мис қозонни осишди. Кейинги кунларда аёллар «ҳассид» деб аталадиган атала тайёрлашди.

Бугун эса бошқача кун. Улар бир неча кунлик машаққатли йўлдан сўнг ниҳоят воҳага етиб олишади. Ана шу хурсандчиликни нишонлаш мақсадида Медугунинг учинчи хотини Сабена енг шимариб, овқат тайёрлашга киришади. Уста пазанда бу аёл тузланган гўштни олиб майдалайди ва қўй ёғи билан пиёз тўғраб, қозонга ташлайди.

Туякашлар индамай Сабенанинг барча ҳаракатларини кузатиб туришганда, тўсатдан қушнинг қаттиқ чинқиргани эшитилиб қолади. Эркаклар бир чўчиб, қоплар тиралиб турган томонга чопишади. Аммо бу чиқчириқ қора қарғаникига ўхшамас эди. «Шақал» деб номланган қуш бирор йиртқич ҳайвонни кўриб қолганда, шундай қаттиқ чинқирар эди.

Эркаклар ханжарларини қинидан суғуриб олиб, қуш томон югуришади. Аммо улар кеч қолишган эди. Қумда қушнинг соясигина кўзга ташланар эди.

Айжи қуш қувиш эркакларнинг иши эмас деб карвончиларга қичқиради. У айниқса қиличини қинидан суғуриб олган жияни Иколени қаттиқ тергади. Ахир у қиличда ҳам руҳ борлигини, уни аллақандай мурдор бир қушнинг қонига бўяш мумкин эмаслигини билмайдими, қилич ўксиниб қолади. Усталар қилич руҳининг инсон руҳига ҳамоҳанг бўлиши учун унинг тиғига иссиқ мис югуртиришади.

Карвончилар гулхан олдига қайтадилар. Улар бошларига ёпиб олган тагельмустларини ечмай, овқатлана бошлайдилар. Улар тоғорачадан гўшт олиш учун қўлларини тиқаётганда қўлларидаги мармар билагузук шақиллар эди. Овқат вақтида бу билагузуклар уларга халақит берса-да, аммо қўлларининг бир неча жойини бекитиб турган ана шу тош билагузуклар жангда уларни қилич зарбидан асрайди. Бошларидаги тагельмуст эса елка, бўйин ва юзларини шамол ва қумдан сақлайди.

Ярим соат ўтгач, карвон йўлга тушади. Олдинда Айжи борар эди. У карвонига ғурур билан назар ташлайди.

Энг камбағал туарег оиласида ҳам камида 7 та туя бўлади, албатта. Улардан иккитаси сув билан озиқ-овқат ташийди, 4 таси эса юк ташийди. Яна бир урғочи туя туяларни кўпайтириш учун олиб қолинар эди. Ўрта ҳол бир кўчманчи оилада 25 туя, 15 қўй ва 40 эчки бўлади. Айжининг карвонида эса 250 туя бор. Шуларнинг ярмидан кўпи шахсан ўзига қарашлидир. Қолганлари қариндош-уруғлариникн. Туз ташиш анча фойдали иш ҳисобланади. Машҳур ибн Батут бундай деб ёзган эди: «Валатда бир карвон тузга 8—9 мисқол (бир мисқол — 4,25 граммга тўғри келади) олтин беришади, Мали шаҳрида эса ана шу юкка қирқ мисқолгача олтин беришади».

Илгарилари тузни 1,5 метргача узунликдаги ғўла шаклида олиб боришар эди. Чунки туз тўрт бурчак чуқурларда шу шаклда тиндирилар эди. Чуқурдаги суюқлик камайган сари яна тўлдирилади. Шундай қилиб, 5 сантиметр қалинликка етгунча бу иш қайтариларди. Шундан кейин туз аста-секин чуқурдан олинади.

Айжининг карвони келаётган Бильмада тузни думалоқ оби нон шаклида ёки узунчоқ шаклда тайёрлашади.

Кўчманчиларга мансуб туялар ярим асрдан буён Нигер ва Нигериядаги туз сўқмоқларидан юришяпти. Кўчманчилар улар кўтарган исённи француз мустамлакачилари босгач, Жазоирдан Кано ва Кацино амирликларига келиб қолишган эди. Эндиликда эса кўпчилик туареглар Нигерия территориясида яшашади. Амалдорлар шундай деб тасдиқлашаяпти. Туякашлар эса елкаларини қисишади. Чегара нима дегани? Илоннинг тошдаги, бургутнинг осмондаги изи. Менга туя ўркачини кўрсат, унинг думи қаердалигини айтаман, чегара нимаси? Уни ким кўрибди?

Медугу учун энг қўрқинчли нарса — шамол. Шамол Сахаранинг доимий ҳамроҳи. Қаттиқ шамол кўтарилганда туя ўркачидаги жунгача юлиб ташлайди. «Сахарада шамол қуёш билан туриб, у ботгач, тинади», — дейишади туареглар.

Медугу осмондан тушадиган бир меъёрдаги томчилардан чўчийди. У бошда сени эркалагандай силаб-сийпайди. Аммо аста-секин кучая боради. Айжи бунинг белгиларини яхши билади. Бинобарин одамлар зудлик билан туяларни чўктириб, ўзлари ҳам жул ёпиб оладилар. «Шу маҳалда сиз ерга қарасангиз, — деб ёзади Сахарадаги қум бўронини тадқиқ этаётган мисрлик Хассанин Бей, — унинг устига кўплаб қувур ётқизилгандек, минглаб ана шу қувурларнинг тешикларидан буғ сингари қум оқиб чиқаётгандек туюлади. Қум гирдоб уриб, юқорига кўтарилади. Гўё саҳро ичидан қалтираётгандай бўлиб туюлади. Бошда майда қум доналари тизза ва белингизга уради, бора-бора юқорилашиб, йўловчини томоман ўраб ташлайди. Ҳаммаёққа зулмат чўкади. Туялар соядай бўлиб аранг кўринишади. Бутун борлиқ чинқираётган, узиб олаётган тиканаклардан иборат бўлиб қолади. Шамол қумни элагандай уфуради».

Тўсатдан сеҳргар таёғи кўтарилгандай бўрон тинади. Айжи бошини кўтаради. Унинг тагельмустидаги қум тўкилади. Қалин булутлар орасидан қуёш мўралайди. Воҳагача икки соатлик йўл.

Қани энди ҳозир туареглар — саҳро лочинлари ҳақида ажойиб эртак ёзган француз Анри Дювери назар ташласа, туареглар саҳро заҳматкашлари эканликларига яна бир бор ишонч ҳосил қиладн. Ана шу заҳматкашлар учун воҳа — бир парча ер, сув ва соясалқин жой оромижон ҳисобланади.

Туялардаги юклар юлдузлар сўнмай туширилади. Қуёшнинг дастлабки нурлари кўриниши билан савдо бошланади. Туареглар ўз молларини гилам устига ёядилар. Воҳа аҳолиси эса ўз молларини пальма баргларидан тўқилган бўйра устига ёядилар. Кўчманчиларнинг олиб келган моллари хилма-хил. Аммо Фоши ҳунармандларининг ажойиб санъат ишлатиб, бозорга солган моллари кўзни қувнатади. Айжи оқ, яшил ва қизил уч бурчаклар билан безатилган қопчиққа уч бўлак туз беради. Фошида бўёқ тайёрлаш иши жуда яхши йўлга қўйилган.

Бироқ Фошидан олиб кетиладиган асосий мол — хурмодир. Воҳада юзлаб хурмо пальмалари бор. Ҳар бир дарахтдан ўртача 25 килограммдан ҳосил олинади. Пальма 20 ёшдан 60 ёшгача айниқса серҳосил бўлади. Бироқ баъзан дарахтлар тўсатдан ҳосилдан қолади. Кундалик суғориш ҳам, дарахт илдизига туя гўнги солиш ҳам фойда бермайди. Нима қилиш керак? Айжи унинг кўзи олдида содир бўлаётган ажойиб манзарани кўради. Дарахт эгаси қўлида кетмон билан қайсар дарахтни урмоқчи бўлиб келади. У бошда: «Сен ҳосил бермаяпсан, сени кесиб ташлайман», — дейди. Шундай деб қўлидаги кетмон билан дарахтга уради. Қўшниларидан бири дарахт эгасини тўхтатади: «Нега пальмангни ҳалок қилмоқчисан? Келгуси йили у албатта жуда кўп хурмо беради сенга. Ахир дарахт ҳам дам олиши керакда». Қизғин баҳс бошланади. Шу орада дарахт эгаси яна бир неча марта дарахтни уради. Қўшни эса дарахт эгасини ҳам, дарахтни ҳам инсофга чақиради. Шу тарзда узоқ давом этадиган баҳслашувдан сўнг дарахт эгаси кўниб, кетади.

Медугу сира пальма дарахти ўтқазмаган бўлса-да, дарахтни ўзига келтирадиган бирдан бир йўл шу деб ишонади. Айжи йўл-йўлакай челакдан бир ҳовуч хурмо олиб, эркатой оқ туясига тутади. Туя хўжайинининг кафтларини ялаб, хурмони шошилмай ея бошлайди. «Агадесга боргач, — дейди Медугу, — сенга янги жилов олиб бераман. Қара, эскиси лабларингни қийиб юборибди».

(«Вокруг света»дан).

Китоб жавони

АЖОЙИБ КИШИЛАР ҲАЁТИ

«Ўзбекистон» нашриёти ажойиб кишилар ҳаётидан ҳикоя қилувчи бир қатор китобларни босмадан чиқариб, кенг китобхонлар оммасига армуғон этди. Ана шулардан бири З. Фазиннинг **«УРТОҚ СЕРГО»** номли китобидир. Мазкур рисолада Г. К. Оржоникидзенинг катта ҳаёт йўли ва унинг революцион фаолиятидан айрим саҳифалар ҳақида ҳикоя қилинади.

А. В. Толмачевнинг китоби **«МИХАИЛ ИВАНОВИЧ КАЛИНИН»** деб номланган. Мазкур рисолада В. И. Лениннинг сафдоши, Коммунистик партиянинг асл фарзанди, ажойиб инсон, коммунист, «Бутуниттифоқ оқсоқоли» — Михаил Иванович Калининнинг сермазмун ҳаёт йўли ҳақида ҳикоя қилинади. У чоризм турмалари ва сургунларидан, уч революция оловидан ўтиб, синалган революционер, Питер пролетариатининг синалган йўлбошчиси бўлиб етишади. Октябрь ғалабасидан кейин М. И. Калинин деярли чорак аср мобайнида Совет давлатининг бошлиғи лавозимида ишлади. Китобда ана шу улуғ инсон ҳақида қизиқарли тарзда ҳикоя қилинган.

«АКАДЕМИК ХАДИЧА» деб номланган рисола М. Ҳакимовнинг қаламига мансуб бўлиб, унда ўзбек аёллари орасидан етишиб чиққан биринчи юрист, юридик фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Хадича Сулаймонованинг ҳаёти ва ижодий фаолияти ёритилган.

Рисолада Х. Сулаймонованинг республикада ҳуқуқ фанини ривожлантириш ва совет қонунчилигини камол топтиришга қўшган катта ҳиссаси, шунингдек, жамоат арбоби сифатида олиб борган самарали ишлари ҳақида ҳикоя қилинади.

У. ЮСУПОВ,
«Ўзбекистон» нашриёти ходими.

Рене МАЛИНАРИ
Франция

ИМТИҲОН

Узоқ йиллар давомида темир йўл қоровули бўлиб ишлаган Дюпон ўйлаб қараса, ойлигининг мазаси йўқ экан. Стрелкачи бўлиш вақти етди, деб ўйлади у. Стрелкачи бўлиш учун эса, махсус имтиҳон топшириш керак. Дюпон ярим йил давомида қўлланмаларни зўр иштиёқ билан ўқиб чиқди.

Имтиҳон олувчи унга қуйидаги масалани берди:

— Иккита тезюрар поезд бир йўлда бир-бирига қарама-қарши юриб келаяпти. Сизнинг постингиз ўртада жойлашган. Хўш, бундай ҳолда нима қиласиз?

— Стрелкани буриб юбораман ва поездлардан бири бошқа йўлга ўтиб кетади.

— Агар бу ҳодиса қишда рўй берса — стрелка музлаб қолиб уни буриш иложи бўлмасачи?

— Байроқчани силкита бошлайман.

— Айтайлик, қоронғи кеча бўлса-чи?

— Унда қизил чироқни ёқаман.

— Сизда керосин ҳам, шам ҳам йўқ.

— Ундай бўлса, мен қўлимга нима тушса: қоғозми, латтами, ўтинми тўплаб ёқиб юбораман.

— Сизда на гугурт, на зажигалка бор.

Дюпон бир лаҳза ўйлаб турди-да, деди:

— Хотинимни чақириб келаман.

— Хотинимни? Бу ерда хотинингизнинг нима кераги бор?

— Бундай даҳшатли ҳалокатни у ҳам кўриб қолсин-да...

«Крокодил»дан
Б. ШАРИПОВ
таржимаси.

Бугун ва эртага „Зангори экран"да

15 МАЙ — ЧОРШАНБА

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. 18.15 Кўрсатувлар программаси. 18.25 Болалар учун мультфильм. **Узбек тилида:** 18.35 Ўқувчилар учун. «Ёш куч» спорт программаси. 19.05 Миллионлар ленинча университети. 19.20 «Ахборот» информацион программаси (рус тилида). 19.35 **Осиё ва Африка мамлакатларининг Тошкентда бўладиган халқаро кинофестивали олдидан.** 20.25 Ўн минут музика. 20.35 «Ахборот» информацион программаси. 20.55 Музика ва ҳаёт». 21.55 Кўрсатувлар программаси. **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. 22.30 Рангли телевидение. Бокс бўйича халқаро мусобақа. **СССР—АҚШ.** В. И. Ленин номли Марказий стадион спорт саройидан олиб кўрсатилади.

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 18.15 Рангли телевидение. С. Горбунов номли Маданият саройи академик хорининг концерти. 18.45 «Жануб докерларининг ташаббуси». Телевизион очерк. 19.15 Янгиликлар. 19.25 Рангли телевидение. Болалар учун. «Бор эканда, йўқ экан...». 19.40 «Фан оламида». 20.00 Рангли телевидение. Жаҳон халқлари ижоди. 20.40 «Социализм ғалабаларининг посбонлари». — 20.55 «Шунақаси ҳам бўлади». Кўп серияли телевизион спектакль премьераси. 1-воқеа. **Тошкент кўрсатади. Узбек тилида:** 22.00 Ҳужжатли фильмлар экрани. 22.30 «Ефрейтор Збруевнинг етти қаллиғи». Бадиий фильм.

Учинчи программа. 19.00 дан Тошкент кўрсатади.

16 МАЙ — ПАЙШАНБА

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 12.00 Кўрсатувлар программаси. 12.05 Рангли телевидение. Эрталабки гимнастика машғулотлари. 12.20 Янгиликлар. 12.30 Телевизион очерк. 13.00 «Поэзия». 13.15 «Осмонда планерлар». Телевизион бадиий фильм (Польша). 14.00 «Ёшлар ижоди». 14.30 Москва кундузги кўрсатувларининг охири. 16.55 Кўрсатувлар программаси. 17.00 «Сут эмизувчиларни аҳамияти ва уларни муҳофаза қилиш». 17.25 «Санъатда М. Шолохов асарлари». 18.05 «Шахмат мактаби». **Тошкент кўрсатади.** 18.35 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида:** 18.40 Болалар учун қўғирчоқ фильм. 18.50 «Прогресс» программаси. (ўзбек тилида). 19.15 «Ахборот» информацион программаси. **Москва кўрсатади.** 19.30 Миллионлар ленинча университети. «Меҳнат коллективининг кучи нимада?». **Тошкент кўрсатади.** 20.00 Ота-оналар университети (рус тилида).

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. Рус тилида: 11.30 «Жамият тараққиётининг ҳозирги босқичида КПССнинг роли». Жамиятшуносликдан ўқув кўрсатуви. 12.00 «Дивизия бошлиғи изидан». Телевизион фильм. 12.25 «Жамият тараққиётининг ҳозирги босқичида КПССнинг роли». Жамиятшунослик ўқув кўрсатуви (ўзбек тилида). **Москва кўрсатади.** 18.35 Рангли телевидение. Ўқувчилар учун. «Қўшиқларимиз, парвоз қил!». 19.05 Янгиликлар. 19.15 Рангли телевидение. Болалар учун. «Ҳар бир расмда қуёш акси бор». **Тошкент кўрсатади.** 19.30 «Азимут». Турист-ўлкашунослик клуби (рус тилида). **Москва кўрсатади.** 20.00 «Совет композиторларининг куйлари». 21.00 «Шунақаси ҳам бўлади». Кўп серияли телевизион спектакль премьераси. 2-воқеа. **Тошкент кўрсатади.** 22.00 Қишлоқ хўжалик ходимлари учун. «Замандас» программаси. (қозоқ тилида). **Москва кўрсатади.** 22.30 Рангли телевидение. Санъат усталари концерти. 23.40 Жаҳон велосипед пойгаси. ГДРдан олиб кўрсатилади. 23.55 Кўрсатувлар программаси.

Учинчи программа. 19.00 дан Тошкент кўрсатади.

Реклама ва эълонлар

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 15|V да **Чио-чио-сан**, 16|V да **Трубадур.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА 15|V да **Ой тутилган тунда,** 16|V да **Инқилоб тонги.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 15|V да **Кумуш тўй,** 16|V да **Қонли тўй.**

Кино

15 МАЙДА
ҚИШКИ БИНОДА

Қизил бодрезак — «МОСКВА» (жуфт соатларда), «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «СПУТНИК», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли, «ВОСТОК», ҲАМЗА номли, «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

Қайнона — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», С. РАҲИМОВ номли (кечқурун), ҲАМЗА номли (19.00, 20.30).

Текумзе — «КЎКЧА» (кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Қизил бодрезак — «ФЕСТИВАЛЬ».

Мен чегарада яшайман — «ХИВА».

16 МАЙДА
ҚИШКИ БИНОДА

Қизил бодрезак — «МОСКВА» (жуфт соатларда), «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «СПУТНИК», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли, «ВОСТОК», ҲАМЗА номли, «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Кўприкдаги киши — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Қайнона — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда), С. РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун), ҲАМЗА номли (19.00, 20.30).

Текумзе — «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Қизил бодрезак — «ФЕСТИВАЛЬ».

Мен чегарада яшайман — «ХИВА».

ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ
САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «СПУТНИК», «ДРУЖБА», «МОСКВА», «ВОСТОК», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», ҲАМЗА номли, «ФЕСТИВАЛЬ» (ёзги) КИНОТЕАТРЛАРИДА

ҲАР КУНИ
ЯНГИ РАНГЛИ БАДИИЙ ФИЛЬМ
„ҚИЗИЛ БОДРЕЗАК"
намойиш қилинмоқда

«МОСФИЛЬМ» киностудияси маҳсулоти.

Сценарий муаллифи ва постановкачи-режиссёр — Василий ШУКШИН.

КИНОТЕАТРЛАРГА МАРҲАМАТ ҚИЛИНГ!

ШАҲАР ПРОФИЛАКТИК ДЕЗИНФЕКЦИЯ БУЛИМИ

КОРХОНАЛАР, МУАССАСАЛАР, ТАШКИЛОТЛАР ВА ХУЖАЛИГИДА УЙ ҲАЙВОНЛАРИ БУЛГАН ГРАЖДАНЛАР БИЛАН

пашшалар ва ҳашаротларга қарши кураш, дератизация, дезинфекция каби профилактик тадбирларни ўтказиш учун

ШАРТНОМАЛАР ТУЗИШНИ ДАВОМ ЭТТИРМОҚДА

ШАРТНОМАЛАР ТУЗИШ БУЙИЧА ҚУЙИДАГИ АДРЕСЛАРГА МУРОЖААТ ҚИЛИНГ:

КИРОВ районн — Папаиня кўчаси, 19-уй; телефон 33-11-56;

КУЙБИШЕВ районн — Некрасов кўчаси, 2-уй, телефон 33-72-41;

ЛЕНИН районн — Помир кўчаси, телефон 91-13-64;

ҲАМЗА районн — Нева кўчаси, 44-уй, телефон 66-54-29;

ЧИЛОНЗОР районн — 22-квартал, телефон 76-36-26.

ОКТЯБРЬ районн — Киев кўчаси, телефон 44-18-82;

С. РАҲИМОВ районн — У. Юсупов кўчаси, 103-уй; телефон 44-33-03;

ФРУНЗЕ районн — Пиарич кўчаси, 7-уй;

СЕРГЕЛИ районн — Спутник шаҳри.

ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ ВА ИНФОРМАЦИЯ БЮРОСИ

ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК КОМБИНАТИГА

тўқувчилар, тўғриловчилар, съёмкачилар, лентачилар, титувчилар, тўқувчилар, зарядловчилар, ўровчилар, калавачилар, тикув ва тўқув ишлаб чиқаришининг мастер ёрдамчилари, слесарлар, электромонтёрларни;

ТОШКЕНТ АСБОБСОЗЛИК ЗАВОДИГА

бош бухгалтер, нормировкачи, токарлар, автоматчилар, фрезерчилар, шлифовкачилар, пайвандчилар, (ишқалаш йўли билан).

слесарлар ва ускуналар ремонти бўйича электромонтёрларни;

ТОШКЕНТ ТРАМВАЙ-ТРОЛЛЕЙБУС БОШҚАРМАСИГА

трамвай ва троллейбус ҳайдовчилари, контактли ва кабель тармоқларининг электромонтёрлари, трамвай ва троллейбуслар ремонти бўйича слесарлар, ёрдамчи ва йўл ишчилари, счёт ходимлари, машинисткалар, трамвай ва троллейбус ҳайдовчилари тайёрлаш курсига ўқувчиларни

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй — Аҳолини ишга жойлаштириш ва информация бюроси ҳамда район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекторларга мурожаат қилинсин.

Фоторепортаж

ПОЙТАХТ БОҒЛАРИДА

Қуёшли иссиқ кунлар келиши билан шаҳримиз боғлари яна одамлар билан лиқ тўлди. Айниқса, шу кунларда Комсомол кўли қувноқ ёшлар билан гавжум бўлаяпти. Улар эрталабдан бу ерга келишиб, ҳар хил кўнгил очар ўйинлар билан шуғулланишади. Катталар эса моторли қайиқларда кўл бўйлаб саёҳат қилишади.

СУРАТЛАРДА: Комсомол кўли пляжидаги болалар «тепалиги».
Моторли қайиқда сайр.
Чархпалакда.

В. Белоплотов фотолари.

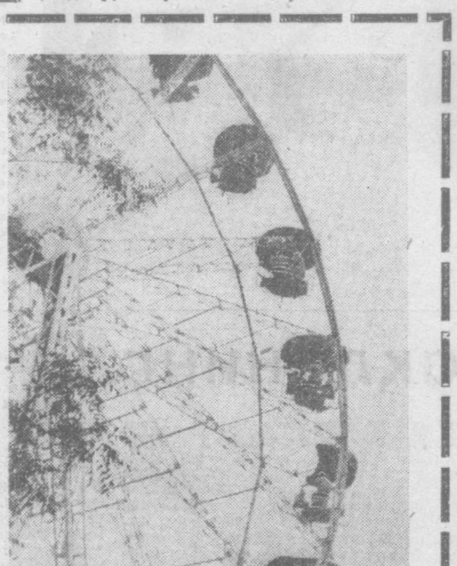

Спорт

ЮТУҚ ВА МАҒЛУБИЯТ

БАСКЕТБОЛ

Москванинг Лужникидаги спорт Саройида ўтказилган СССР ва АҚШ баскетболчилари серияли учрашувларининг биринчи раунди дуранг натижа 1:1 билан тугади. 11 майда бўлиб ўтган биринчи матч учрашувлари совет баскетболчилари фойдасига ҳал бўлди. Ҳисоб 89:85. Иккинчи учрашувда эса меҳмонлар ғолибликни қўлга киритдилар. Ўйин 83:77 ҳисобида тугади.

Биринчи матч худди Мюнхенда ўтказилган олимпиа турнири финали учрашувларига жуда ўхшаб кетди. Ўшанда ҳам СССР ва АҚШ баскетболчилари бир-бирлари билан баравар курашиб, фақат ўйин охиридагина совет спортчилари ўз рақибларини доғда қолдиришган эди.

Бу учрашувда ҳам СССР терма командаси охирги секундларда фақатгина икки очко билан олдинда бораётган эди. Шу пайтда командамиз ўйинчиси А. Сальников икки марта жарима тўпини ташлаш ҳуқуқини қўлга киритади. Биринчи тўп нишонга тушмайди. Иккинчи марта эса тўр аниқ мўлжалланди. Учрашувнинг сўнгги дақиқаларида А. Белов яна бир марта қулай имкониятдан фойдалана олади.

Иккинчи учрашувнинг биринчи бўлимида командамиз 50:41 ҳисобида ғалаба қозонаётган эди. Танаффусдан кейин А. Белов ўйинга тушмайди. С. Белов эса жароҳатланганн учун майдондан чиқиб кетади. Шундан сўнг, устунлик меҳмонлар қўлига ўтди. Командамиз иккинчи таймнинг 16-минутида 4 очко орқада қолди. Шундай қилиб, АҚШ спортчилари иккинчи учрашувда ғалаба қозонишди. Энди америкаликлар Ленинград, Таллин, Рига, Киев майдонларида ўша республикаларнинг спортчилари билан куч синашадилар.

Ҳар иккала учрашув натижалари СССР баскетболчиларининг ҳали ўз имкониятларидан тўла фойдалана олмасликларини кўрсатди. Командамизда А. Белов ва С. Белов сингари кучли ўйинчилар етишмаслиги сезилиб қолди.

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

Тошкент оқшоми 4 бет.
15 МАЙ, 1974 й.

ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ГОРКОМА КП УЗБЕКИСТАНА И ТАШГОРСОВЕТА

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, ДЗЕРЖИНСКИЙ КЎЧАСИ, 15-УЙ.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор—33-02.49 дан 33.02-58 гача, Эълонлар бўлими—33.81-42.

Р — 03465. Узбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64579. Нашр А—3111.